

Súd: Krajský súd Trnava
Spisová značka: 21Co/11/2023
Identifikačné číslo súdneho spisu: 6121575912
Dátum vydania rozhodnutia: 21. 06. 2024
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Zlatica Javorová
ECLI: ECLI:SK:KSTT:2024:6121575912.1

Uznesenie

Krajský súd v Trnave v senáte zloženom z predsedníčky senátu JUDr. Zlaticy Javorovej a členiek senátu JUDr. Gabriely Briškovej a JUDr. Bibiány Ťažiarovej v spore žalobkyne: A. B., nar. X. XXXX XXXX, trvalo bytom C. D. XXX/X, časť obce E., F., zastúpenej splnomocnenkyňou: AKMK, s. r. o., Farská 30, 949 01 Nitra, IČO: 36859061, proti žalovanej: G. E., nar. XX. XXXX XXXX, trvalo bytom C. XXXX/XX, H., zastúpenej splnomocnenkyňou: HOMOLA advokátska kancelária s.r.o., Kopčianska 8/A, 851 01 Bratislava – mestská časť Petržalka, IČO: 53042034, o zaplatenie 5.500 eur s príslušenstvom, o odvolaní žalobkyne proti rozsudku Okresného súdu Galanta z 13. apríla 2023 č. k. 26C/16/2022-206, takto

rozhodol:

Odvolací súd napadnutý rozsudok súdu prvej inštancie r u š í a vec vracia na ďalšie konanie a nové rozhodnutie.

odôvodnenie:

1. Napadnutým rozsudkom súd prvej inštancie I. žalobu zamietol; II. žalovanej priznal 100% náhrady trov konania a trov právneho zastúpenia. Právne svoje rozhodnutie odôvodnil ust. § 37 ods. 1, § 39, § 40 ods. 1 až 3, § 41, § 45 ods. 1, § 582 ods. 1, § 585 ods. 1 a 2, § 842, § 843 zákona č. 40/1964 Zb. Občianskeho zákonníka v znení neskorších predpisov (ďalej len „O. z.“). Vecne dôvodil, že žalobou podanou súdu dňa 20.12.2021 žalobkyňa žiadala súd, aby žalovanej uložil povinnosť zaplatiť žalobkyni sumu 5.500 eur s príslušenstvom v podobe úroku z omeškania 5% ročne z jednotlivých splátok istiny s prihliadnutím na čas ich splatnosti, a to z dôvodu porušenia platobných povinností vyplývajúcich žalovanej zo zmluvy o dôchodku. Žalovaná žiadala žalobu zamietnuť. Uviedol, že vykonaným dokazovaním dospel k nasledovným zisteniam skutkového a právneho stavu veci: Zo žaloby a písomných vyjadrení žalobkyne vyplynulo, že medzi žalobkyňou a žalovanou došlo dňa 14.8.2019 k uzatvoreniu Zmluvy o dôchodku, predmetom ktorej bol záväzok žalovanej vyplácať žalobkyni doživotnú rentu vo výške 500 eur mesačne, a to vždy ku koncu príslušného mesiaca, počnúc od mesiaca, v ktorom došlo k podpisu zmluvy. Žalobkyňa zaslala žalovanej predžalobnú výzvu - Výzva na zdržanie sa konania porušujúceho dobré mravy a domovú slobodu/Výzva na zaplatenie dlžnej sumy/ Návrh na uzavretie dohody o úprave práv a povinností vyplývajúcich z vecného bremena a o podieľaní sa na nákladoch za užívanie nehnuteľností (ďalej ako "výzva") zo dňa 24.11.2021. Vo výzve žalobkyňa poskytla žalovanej dodatočnú lehotu siedmich dní od doručenia výzvy na úhradu dlžnej sumy vyplývajúcej z neplnenia záväzku zo Zmluvy o dôchodku, ktorá bola toho času vo výške 5.000 eur. Výzva bola žalovanej doručená dňa 26.11.2021. Ku dňu vypracovania návrhu, žalovaná nespĺnila záväzok uhrádzať žalobkyni doživotnú rentu za mesiace január až november 2021, čo celkovo predstavuje dlžnú sumu vo výške 5.500 eur. Výška úrokov z omeškania v zmysle vyššie uvedených ustanovení a tabuľky - „Úrokové sadzby ECB“ pre Hlavné refinančné obdobie od 18.9.2019 celkovo 5% (0% + 5 %). Tým, že žalovaná neuhradila dlžnú sumu riadne a včas a to ani v dodatočne poskytnutej lehote, dostala sa do omeškania, na základe čoho žalobkyňa požaduje aj úrok z omeškania vo výške 5% ročne zo sumy 500 eur od 1.2.2021 do zaplatenia, zo sumy 500 eur od 1.3.2021 do zaplatenia, zo sumy 500 eur od 1.4.2021 do zaplatenia, zo sumy 500 eur od 1.5.2021 do zaplatenia, zo sumy 500 eur od 1.6.2021 do zaplatenia, zo sumy 500 eur od 1.7.2021

do zaplataenia, zo sumy 500 eur od 1.8.2021 do zaplataenia, zo sumy 500 eur od 1.9.2021 do zaplataenia, zo sumy 500 eur od 1.10.2021 do zaplataenia, zo sumy 500 eur od 1.11.2021 do zaplataenia.

Žalovaná na žalobu reagovala cestou odporu proti platobnému rozkazu, kde uviedla, že medzi žalobkyňou a žalovanou bola uzavretá Zmluva o dôchodku tak ako to uvádza žalobkyňa vo svojom návrhu na vydanie platobného rozkazu. Na základe tejto zmluvy žalovaná poskytovala žalobkyňi každý mesiac finančnú čiastku vo výške 500 eur mesačne, a to za obdobie od 08/2019 do 12/2020. Celkovo bola teda žalobkyňi poskytnutá čiastka vo výške 8.500 eur. V priebehu roku 2020 došlo medzi žalovanou a žalobkyňou k dohode o ukončení poskytovania čiastky vo výške 500 eur mesačne v zmysle zmluvy, a to z dôvodu, že žalovaná zrekonštruovala bývanie žalobkyne, hoci na to nebola žalovaná povinná, pričom na tejto rekonštrukcii sa žalobkyňa nepodieľala žiadnou finančnou čiastkou. Žalobkyňa teda nemala dostávať finančnú čiastku vo výške 500 eur mesačne už ani v roku 2020. Napriek tejto dohode bola žalobkyňi poskytovaná predmetná čiastka aj v roku 2020. V novembri 2020 po dohode medzi žalobkyňou a žalovanou bola vypracovaná Dohoda o ukončení zmluvy o dôchodku, ktorú dňa 21.11.2020 podpísala žalovaná a v tento istý deň (21.11.2020) bola táto Dohoda o ukončení zmluvy o dôchodku osobne prinesená na podpis žalobkyňi za účasti svedka, ktorým bol p. I. J., dátum narodenia: XX.X.XXXX, trvale bytom K. XXX/XX, XXX XX H., ktorý svoju prítomnosť potvrdil aj písomne na tejto Dohode o ukončení zmluvy o dôchodku. Žalobkyňa sa rozhodla túto Dohodu o ukončení zmluvy o dôchodku nepodpísať napriek tomu, že s jej ukončením súhlasila. Žalobkyňa, keďže súhlasila s ukončením predmetnej zmluvy, avšak nechcela podpísať Dohodu o ukončení zmluvy o dôchodku, navrhla žalovanej roztrhanie originálov Zmluvy o dôchodku. Originály Zmluvy o dôchodku boli ešte v tento istý deň (21.11.2020) roztrhané. V tejto súvislosti navrhla, aby súd vyžiadal od žalobkyne originál Zmluvy o dôchodku, nakoľko týmto nemôže v žiadnom prípade disponovať. Zmluva preložená žalobkyňou v tomto konaní nie je totožná so zmluvou, ktorá bola reálne uzavretá. V zmluve, ktorú predložila žalobkyňa je dopísaná v článku II nasledovná veta, ktorá v uzavretej zmluve nebola uvedená, a to konkrétne „Smrťou poskytovateľa dôchodku záväzok prechádza na potomkov“. Súčasne pre porovnanie zaslala súdu aj znenie zmluvy, tak ako bola uzavretá a má za to, že žalobkyňou predložená zmluva bola nezákonne upravená. Žalovaná napriek skutočnosti, že žalobkyňa súhlasila s ukončením zmluvy a na znak tohto súhlasu boli roztrhané originály predmetnej Zmluvy o dôchodku, tak z opatrnosti doručovala žalobkyňi aj Výpoveď zmluvy o dôchodku z 28.11.2020. V tento istý deň 28.11.2020 žalovaná doručila Výpoveď zmluvy o dôchodku žalobkyňi, a to za prítomnosti svedka, ktorým bol p. I. J., nar. XX.X.XXXX, trvale bytom K. XXX/XX, XXX XX H., ktorý svoju prítomnosť potvrdil aj písomne na tejto Výpovedi zmluvy o dôchodku z 28.11.2020. Výpoveď bola realizovaná v zmysle článku III bodu 3 Zmluvy o dôchodku, cit. „Nakoľko ide o zmluvu na dobu určitú, ktorej predmetom je opakujúce sa plnenie, ktorákoľvek zo zmluvných strán môže vypovedať túto zmluvu i bez uvedenia dôvodu, a to písomnou výpoveďou doručenou druhej zmluvnej strane, pričom výpovedná lehota je dohodnutá v trvaní jedného (1) mesiaca.“ V prípade, ak by sa nebralo do úvahy ukončenie zmluvy na základe dohody medzi žalobkyňou a žalovanou na znak čoho boli originály zmluvy roztrhané, tak je potrebné vychádzať z výpovede, ktorá bola doručená žalobkyňi dňa 28.11.2020, a na základe ktorej došlo k ukončeniu Zmluvy o dôchodku 28.12.2020. Po tom ako bol žalovanej doručený predmetný platobný rozkaz, tak žalovaná osobne navštívila žalobkyňu, pretože sa chcela informovať, prečo bol podaný takýto návrh, keď v rozhodnom období už zmluva nebola v platnosti. Žalobkyňa v rozhovore so žalovanou uviedla, že nevie a nepozná ani advokáta, ktorý ju v konaní zastupuje. Svedkom tohto rozhovoru bol manžel žalovanej.

Na margo odporu proti platobnému rozkazu žalobkyňa uviedla, že žalobkyňa nesúhlasí s tvrdeniami žalovanej v uvedenom odpore v celom ich rozsahu a považuje ich za nepravdivé, účelové a podložené cielene vytvorenými dôkazmi. Žalovaná skutočne zrekonštruovala rodinný dom, v ktorom má žalobkyňa právo doživotného bývania. K rekonštrukcii domu však nedošlo z dôvodu nevyhnutných úprav a opráv, ale výlučne na podnet žalovanej, keďže mala v úmysle rozdeliť dom na tri samostatné bytové jednotky. Jedna bytová jednotka mala byť užívaná výlučne žalobkyňou a dve boli určené na komerčné využitie, t. j. na ich prenechávanie do nájmu. Okrem toho, časť domu užívaná žalobkyňou zrekonštruovaná nebola. Žalobkyňa si v byte užívanom žalobkyňou zabezpečila úpravy a opravy výlučne na vlastné náklady, konkrétne šlo o výmenu 3 ks radiátorov, okna v spálni, zhotovenie stierky a vymaľovanie spálne a chodby. Žalobkyňa taktiež vynaložila finančné prostriedky na kúpu 4 ks dverí na pivnici, štrku, 2 ks vodovodných batérií, zhotovenie podlahy v pivničných priestoroch a taktiež uhradila veľkoobjemový kontajner na odpad, ktorý z domu povyhadzovala žalovaná. Žalobkyňa považuje za nevyhnutné predovšetkým ozrejmiť súdu dôvod a účel uzatvorenia Zmluvy o dôchodku. Žalovaná spolu s dcérou L. E. v roku 2019 naliehala na žalobkyňu, ktorá je starou mamou L. E., aby žalobkyňa darovala svoj spoluvlastnícky podiel na nehnuteľnosti na K. M. A. F., ktorého odhadovaná hodnota v čase darovania bola minimálne vo výške 200.000 eur. Žalobkyňa nemala v úmysle previesť predmetnú

nehnutelnosť na vnučku, keďže mala obavu, že jej nezostane žiadny majetok. Žalovaná ju spolu s dcérou uisťovala, že jej za darovanie nehnuteľnosti zaistia doživotné vyplácanie dôchodku vo výške 500 eur mesačne. Spolu s darovacou zmluvou na nehnuteľnosť predložila žalovaná spolu s vnučkou aj zmluvu o dôchodku na podpis žalobkyni. K vyplácaniu dôchodku sa zaviazala v písomnom vyhotovení Zmluvy o dôchodku výlučne žalovaná. Vzhľadom k tomu, že sa verbálne k vyplácaniu predmetného dôchodku zaviazala aj vnučka, žalobkyňa žiadala, aby do Zmluvy o dôchodku bolo doplnené, že v prípade, ak by dôchodok v zmysle zmluvy neuhrádzala žalovaná, táto povinnosť vznikne vnučke, pretože výlučne v jej prospech a v jej záujme malo dôjsť k uzatvoreniu darovacej zmluvy, v dôsledku ktorej mal vzniknúť aj záväzok uhrádzať žalobkyni dôchodok. Keďže návrhy oboch zmlúv vypracovávala žalovaná, do Zmluvy o dôchodku následne doplnila vetu: „Smrťou poskytovateľa dôchodku záväzok prechádza na potomkov.“ Tvrdenie o nezákonnej úprave zmluvy žalobkyňou je tak absurdné, keďže túto upravovala práve žalovaná. O tom, že zmluva nemohla byť upravovaná žalobkyňou svedčí aj skutočnosť, že rovnopis zmluvy o dôchodku túto „rozporovanú“ vetu evidentne obsahuje. Žalobkyňa bola pri uzatváraní oboch zmlúv ubezpečovaná, že nehnuteľnosť na K. M. A. F. jej nezabezpečí dôstojný život, ale doživotný dôchodok vo výške 500 eur mesačne tak učiní. Napokon žalobkyňa obe zmluvy uzatvorila. Vzhľadom k tomu, že žalovaná je dcérou žalobkyne a L. E. vnučkou žalobkyne, dôverovala ich ubezpečeniu až do roku 2020, kedy žalovaná prestala žalobkyni vyplácať dôchodok v zmysle Zmluvy o dôchodku. Žalobkyňa sa so žalovanou nikdy na ukončení Zmluvy o dôchodku nedohodla, pretože by jej starobný dôchodok nepostačoval na úhradu jej životných potrieb. Žalobkyňa uvádza, že jej žalovaná Dohodu o ukončení dôchodku v roku 2020 na podpis nepredložila a už vôbec nie za prítomnosti p. J.. V súvislosti s výpoveďou zmluvy o dôchodku žalobkyňa poukázala na ustanovenie zmluvy upravujúce možnosť výpovede, na ktoré sa žalovaná odvoláva. Až po preskúmaní Zmluvy o dôchodku právnikom žalobkyne sa žalobkyňa dozvedela, že žalovaná do zmluvy zakomponovala aj možnosť jej výpovede bez uvedenia dôvodu. Zmluva o dôchodku bola uzatvorená podľa § 842 a nasl. O.z., pre ktorú je príznačná doba určitá, ktorá je ohraničená smrťou prijímateľa dôchodku, pričom z povahy záväzku vyplýva aj jej nevypovedateľnosť. Z logického ako aj gramatického výkladu zmluva o dôchodku predstavuje zmluvu, predmetom ktorej je záväzok poskytovateľa dôchodku vyplácať prijímateľovi dôchodok, do konca jeho života, bez možnosti jej jednostranného ukončenia výpoveďou. Vylúčenie možnosti vypovedať zmluvu o poskytovaní doživotného dôchodku podľa § 842 a nasl. O.z. je podporené aj judikatúrou Najvyššieho súdu SR a Ústavného súdu SR (napr. rozhodnutie NS SR sp. zn. 3MCdo/9/2011 z 27.3.2014, rozhodnutie ÚS SR sp. zn. II. ÚS 26/2012 z 25.4.2012, sp. zn. II. ÚS 505/2012 z 13.11.2012, sp. zn. IV. ÚS 31/2013 zo 17.1.2013). Žalobkyňa taktiež poukázala na skutočnosť, že zakomponovanie výpovede do Zmluvy o dôchodku zo strany žalovanej je v príkrom rozpore s dobrými mravmi (keďže zmluvou mal byť zabezpečený pravidelný príjem žalobkyne až do konca jej života za účelom jej dôstojného dožitia) a v druhom rade sa prieči aj výslovnému účelu zmluvy, ktorou má byť doživotné vyplácanie dôchodku, tak ako sa to uvádza v čl. I. zmluvy o dôchodku. S poukazom na uvedené, považuje žalobkyňa ustanovenie o možnosti vypovedať zmluvu za neplatné. Rovnako ako údajné predloženie dohody o ukončení zmluvy o dôchodku aj predloženie výpovede zmluvy o dôchodku žalobkyni zo strany žalovanej, za opätovnej prítomnosti p. J. sa nezakladá na pravde. Žalobkyňa spochybňuje, že tieto dokumenty boli vyhotovené v roku 2020. Žalobkyňa sa dôvodne domnieva, že tieto boli vytvorené, ako aj podpísané až potom, ako bol žalobkyni doručený platobný rozkaz v tomto konaní, a to účelovo s cieľom vyprodukovania dôkazov v neprospech žalobkyne, i keď trpiacich nezákonnosťou. Vyvstáva otázka: „Prečo žalovaná nedoručovala výpoveď žalobkyni poštou, ak by skutočne žalobkyňa odmietla jej prevzatie, ako to tvrdí žalovaná?“ Disponovala by tak potvrdením o doručení výpovede, resp. aspoň o jej odoslaní žalobkyni. Výpoveď zmluvy o dôchodku podpísanú žalovanou a p. J., ktorú predložila žalovaná do tohto konania nebola žalobkyni nikdy odovzdaná. Zároveň však treba opakovane uviesť, že ak by aj došlo k doručeniu výpovede žalobkyni, ustanovenie zmluvy o dôchodku o možnosti vypovedať ju je neplatné, keďže sa prieči nielen zákonu, dobrým mravom ale aj účelu zmluvy a tak aj výpoveď tejto zmluvy by bola považovaná za neplatnú. Nemožno nespomenúť tvrdenie žalovanej o tom, že mala navrhnúť žalobkyni roztrhanie originálov zmluvy o dôchodku. Žalovaná takýto impertinentný návrh žalovanej nedala a okrem toho, žalobkyňa by s roztrhaním originálov zmlúv nikdy nesúhlasila, nakoľko zánik povinnosti žalovanej uhrádzať jej dôchodok by bol pre ňu likvidačný. Žalobkyňa sa dôvodne domnieva, že žalovaná, keďže ako dcéra žalobkyne a majiteľka domu, v ktorom žalobkyňa žije, má prístup do bytu užívaného žalobkyňou ako aj dôverne pozná miesta, kde máva žalobkyňa uložené písomnosti, svojvoľne odniesla z bytu žalobkyne originál zmluvy o dôchodku bez súhlasu žalobkyne v domnení, že šlo o jediný originál, ktorým žalobkyňa disponuje (tej však pôvodne odovzdala oba originály). Nie raz sa žalobkyni stalo, že niektoré písomnosti týkajúce sa najmä jej majetku nenašla na mieste, na ktorom sa roky nachádzali a už ich nenašla, pričom kľúče od jej

bytu má žalovaná, resp. jej rodinní príslušníci. Žalobkyňa si z opatrnosti začala umiestňovať dôležité písomnosti na miesto žalovanej neprístupné, a preto disponuje aj jedným vyhotovením originálu zmluvy o dôchodku, s čím žalovaná nepočítala. Tvrdenie žalovanej, že navštívila po obdržaní platobného rozkazu žalobkyňu, je pravdivé. Žalobkyňa si nepamätala meno svojho advokáta len z toho dôvodu, že pravidelne sa nestretávala priamo s ním, ale s jeho koncipientkou. Pokiaľ ide o tvrdenie žalovanej, že žalobkyňa nevie, prečo bol podaný návrh, to sa nezakladá na pravde. Žalovaná sa nepýtala na dôvod podania platobného rozkazu, keďže jej musel byť zrejmý. Žalovaná v ten deň požadovala od žalobkyne podpísať nejaký dokument (pravdepodobne šlo o dohodu o zrušení zmluvy o dôchodku), žalobkyňa sa tým bližšie nezaoberala a dokument podpísať odmietla. Žalovaná ďalej žalobkyňu zavádzajúco tvrdila, že podaním žaloby si žalobkyňa sama spôsobí, že príde o bývanie (o právo doživotného bývania v dome vo vlastníctve žalovanej), že skončí na ulici, pretože exekútor z dôvodu dlžoby vyplývajúcej z platobného rozkazu predá rodinný dom, pretože jej advokát určite podá po ukončení tohto konania návrh na vykonanie exekúcie, ak by s ním aj sama žalobkyňa nesúhlasila, t. j. že exekučné konanie nebude v jej dispozícii. Žalobkyňa považuje Zmluvu o dôchodku naďalej za platnú a má za to, že žalovaná je povinná vyplácať jej dôchodok vo výške 500 eur mesačne až do jej smrti príp. do ukončenia zmluvy dohodou žalobkyne a žalovanej.

Žalovaná reagovala vyjadrením, v zmysle ktorého tvrdenia uvádzané žalobkyňou nie sú pravdivé a v celom rozsahu ich poprela. V prípade, ak žalobkyňa tvrdí, že čokoľvek uhrádzala, tak žiadala aby súdu predložila tieto doklady, ako aj výpis z účtu potvrdzujúci úhradu. Žalovaná v prípade potreby vie súdu vydokladovať celú rekonštrukciu rodinného domu, ktorá prebehla a ktorá zahŕňala aj časť domu, ktorú bezodplatne užíva žalobkyňa. Veci, na ktoré poukazuje žalobkyňa boli uhradené žalovanou. Skutočnosť, že došlo k dohode o ukončení vyplácania finančnej čiastky vo výške 500 eur mesačne potvrdzuje aj rozhovor medzi žalobkyňou a žalovanou, a v tejto súvislosti zaslala súdu zvukový záznam z tohto rozhovoru. Tento záznam tiež preukazuje, že celú rekonštrukciu hradila žalovaná. Svedkom tohto rozhovoru bola aj p. N. B.. V novembri 2020 po dohode medzi žalobkyňou a žalovanou bola vypracovaná Dohoda o ukončení zmluvy o dôchodku, ktorú dňa 21.11.2020 podpísala žalovaná a v tento istý deň (21.11.2020) bola táto Dohoda o ukončení zmluvy o dôchodku osobne prinesená na podpis žalobkyne za účasti svedka, ktorým bol p. I. J., prítomnosť potvrdil aj písomne na tejto Dohode o ukončení zmluvy o dôchodku. Žalobkyňa sa rozhodla túto Dohodu o ukončení zmluvy o dôchodku nepodpísať napriek tomu, že s jej ukončením súhlasila. Žalobkyňa, keďže súhlasila s ukončením predmetnej zmluvy, avšak nechcela podpísať Dohodu o ukončení zmluvy o dôchodku, navrhla žalovanej roztrhanie originálov Zmluvy o dôchodku. Originály Zmluvy o dôchodku boli ešte v tento istý deň (21.11.2020) roztrhané. K prevodu spoluvlastníckeho podielu na nehnuteľnosti na K. M. A. F. došlo na vnučku L. E. z dôvodu, že žalobkyňa previedla svoje ďalšie spoluvlastnícke podiely na tejto nehnuteľnosti aj na ďalších dvoch vnukov a na ďalšiu vnučku. Bolo tak urobené z dôvodu, že toto bolo želaním manžela žalobkyne a otca žalovanej, aby nehnuteľnosť na K. M. A. F. vlastnili vnúčatá. Uzavretie Zmluvy o dôchodku nemá absolútne žiaden súvis s prevodom spoluvlastníckeho podielu na K. M. A. F. na vnučku L. E.. Je však úplne zrejmé, čo žalobkyňa uvádzaním týchto skutočností sleduje. Totižto „v právnej teórii pertraktovaných zmluvu charakterizujeme ako tzv. „odvážnu zmluvu“, a to predovšetkým z toho dôvodu, že vopred nie je isté, ktorý z účastníkov bude z tohto záväzkového vzťahu väčšmi profitovať. Prvok odvážnosti, charakteristický pre tento typ zmluvy, sa tak odzrkadľuje najmä v určitej miere neistoty oboch účastníkov vstupujúcich do tohto záväzkového vzťahu, ktorý vyplýva z neurčitého trvania zmluvy (na doživotie, resp. na inak určený okamih jej zániku neurčitého trvania). V prípade, že zmluva o dôchodku bola uzavretá napríklad z dôvodu doživotnej renty za to, že dôchodca poskytol poskytovateľovi dôchodku svoj byt, poskytovateľ dôchodku v závislosti od toho, koľko sa dôchodca dožije, buď získa alebo stratí. V prípade, že by v zmluve tento prvok odvážnosti (neistej výhody) chýbal, sme toho názoru, že by nešlo o zmluvu o dôchodku podľa § 842 OZ, ale o iný typ zmluvy upravenej v Občianskom zákonníku, resp. o inominát.“ V zmluve, ktorá bola uzavretá medzi žalobkyňou a žalovanou práve tento prvok odvážnosti (neistej výhody) chýba, čo sa žalobkyňa snaží dotvoriť svojim príbehom o dôvode a účele uzavretia predmetnej zmluvy. Žalobkyňa sa snaží vyhnúť tomu, aby súd začal túto zmluvu posudzovať ako inominát. Žalobkyňa namiesto toho, aby súdu poskytla pravdivé informácie o dôvode uzavretia predmetnej zmluvy, tak sa snaží súd zavádzať. Skutočným dôvodom, pre ktorý bola predmetná zmluva uzavretá, bol nátlak žalobkyne na žalovanú. Žalovaná po tom, ako sa stala výlučnou vlastníčkou rodinného domu, ktorý žalobkyňa bezodplatne užíva, sa nevedela do rodinného domu dostať, nevedela robiť jeho údržbu a pod. V tomto prístupe k jej vlastníctvu jej bránila žalobkyňa. Medzi žalobkyňou a žalovanou v tejto súvislosti prebiehalo aj mediačné konanie, kedy žalobkyňa podmienila umožnenie prístupu žalovanej do jej vlastného rodinného domu uzavretím predmetnej zmluvy o dôchodku. V prípade, ak by žalobkyňa túto skutočnosť popierala, tak súdu poskytnete všetky listiny z tohto mediačného konania. Z uvedeného dôvodu

je tu namieste otázka platnosti tejto predmetnej zmluvy, ktorá bola žalobkyňou vynútená a žalovanou bola podpísaná len z tohto dôvodu, aby sa žalovaná mohla dostať do svojho rodinného domu. K otázke vypovedania predmetnej zmluvy uviedla, že v prvom rade bude potrebné vyriešiť otázku, či sa jedná o zmluvu o dôchodku alebo ide o inominátnu zmluvu a či táto zmluva bola platne uzavretá. V každom prípade, ak by súd mal za to, že sa jedná o zmluvu o dôchodku, poukazuje priamo na rozhodnutie NS SR, na ktoré sa odvoláva aj žalobkyňa. NS SR vo svojom rozhodnutí sp. zn. 3MCdo/9/2011 z 27.3.2014 uvádza: „Pri riešení zásadnej otázky tohto konania, či spornú zmluvu o dôchodku bolo možné vypovedať, treba mať na zreteli zmysel a účel § 842 Občianskeho zákonníka. Účelom tejto právnej úpravy je, aby sa uzatvorením zmluvy o dôchodku upravili vzájomné práva a povinnosti účastníkov zmluvy v nimi zakladanom právnom vzťahu spôsobom, ktorý osobe v tomto právnom vzťahu oprávnenej zabezpečí prijímanie určitého peňažného plnenia doživotne alebo počas inak stanovenej doby neurčitého trvania. Zmluva o dôchodku, ktorá bola uzavretá podľa uvedeného ustanovenia s tým, že dôchodok bude oprávnenej osobe poskytovaný doživotne, vyjadruje zámer jej účastníkov vytvoriť taký právny základ „doživotného“ vyplácania dôchodku, ktorý je v prospech prijímateľa dôchodku (a na ťarchu poskytovateľa dôchodku) charakterizovaný určitou stabilitou a nemennosťou a ktorý prijímateľovi plnenia poskytuje adekvátnu [v takom prípade sa môže mať na mysli (len) „doživotnú“] istotu a záruku plnenia zo strany osoby povinnej. Takúto zmluvu o dôchodku by bolo možné vypovedať iba ak by to bolo medzi účastníkmi dohodnuté, alebo ak by to pripúšťal Občiansky zákonník.“ Všetky rozhodnutia na ktoré poukazuje žalobkyňa riešia tú istú vec, a to je výpoveď zmluvy o dôchodku v zmysle ust. § 582 ods. 1 O.z.. V prejedávanej veci však nebola výpoveď zmluvy učená v zmysle § 582 ods. 1 O.z.. Možnosť vypovedať zmluvu uzavretú medzi žalobkyňou a žalovanou bola dohodnutá priamo v predmetnej zmluve. A v tejto súvislosti aj sám NS SR vo svojom rozhodnutí potvrdzuje, že zmluvu o dôchodku možno vypovedať ak by to bolo medzi účastníkmi dohodnuté, alebo ak by to pripúšťal O.z.

Z výsluchu žalobkyne vyplynulo, že dôvodom uzatvorenia zmluvy o dôchodku bola skutočnosť, že ona darovala časť svojej nehnuteľnosti na K. M. A. F. dcére žalovanej, pričom tak prišla o príjem z tejto nehnuteľnosti, tak jej žalovaná navrhla, že jej bude ako rentu vyplácať 500 eur mesačne, čím sa to vykompenzuje, návrh zmluvy dala zrejme vypracovať žalovaná, žalobkyňa zmluvu po prvý raz videla pri jej podpise, zmluva o dôchodku mala byť súčasťou darovacej zmluvy. O možnosti vypovedať zmluvu nevedela, upozornil ju na ňu až jej právny zástupca, keby o tom vedela, nepodpíše ju. Vzťahy prudko ochladli po uzatvorení darovacej zmluvy a zmluvy o dôchodku, platila na jej základe rok, potom prestala kvôli nedostatku financií v súvislosti s prerábkou nehnuteľnosti, s čím žalobkyňa súhlasila, podpísala rozpis platieb na rok 2020, čím im chcela pomôcť a očakávala, že žalovaná bude po ukončení prerábky a nasťahovaní nájomcov pokračovať v platiach zo zmluvy o dôchodku, čo sa však nestalo, dokonca súdne vymáha od žalobkyne platby za elektrinu, vodu a plyn. Poprela doručenie výpovede zmluvy, poprela, že by ju žalovaná s p. J. v rokoch 2020 resp. 2021 navštívili. Poprela, že by v čase prevodu vlastníckeho práva k nehnuteľnostiam na K. M. na dcéru žalovanej darovala niekomu nejaký iný podiel. Poprela uzatvorenie písomnej zmluvy o dôchodku s vnukmi, ktorým darovala druhú polovicu nehnuteľností, nepamätala sa, čo bolo predmetom mediačného konania v roku 2017. S rekonštrukciou domu, v ktorom má žalobkyňa právo doživotného užívania, zmluva o dôchodku nijako nesúvisela.

Z výsluchu žalovanej vyplynulo, že motívom uzatvorenia zmluvy o dôchodku bola skutočnosť, že žalobkyňa ju prestala vpúšťať do domu, ktorý žalovanej daroval jej otec, na ktorý dom si vzala úver 900.000 Sk ešte v roku 1998, pričom po smrti otca v roku 2012 si ho začala nárokovávať žalobkyňa, v roku 2016 podala žalobu o vrátenie daru, kde neuspela, následne vymenila zámky, žalovaná iniciovala mediačné konanie, avšak želaný výsledok sa nedostavil, mala v úmysle v dome opraviť zatekajúce stropy, čo jej žalobkyňou nebolo umožnené, následne oslovila p. J., nevedela si poradiť, keďže ju žalobkyňa nevpustila do domu a volala na ňu a jej manžela a deti policajné hliadky, p. J. žalobkyňi opakovane dohovárať. Tak došlo k uzatvoreniu zmluvy o dôchodku. Žalobkyňa uznala, že žalovanú stála rekonštrukcia domu (vrátane časti doživotne užívanou žalobkyňou) cca 50.000 eur, a teda že 500 eur mesačne navyše je veľa, dohodli sa o ukončení platby dôchodku, ktorú dohodu však následne po jej vypracovaní a doručení p. J. a žalovanou odmietla podpísať, odporučila predmetnú zmluvu roztrhať, o týždeň neskôr jej žalovaná v spoločnosti p. J. doručila výpoveď zmluvy o dôchodku. Zmluva bola vypracovaná p. J.. Z nehnuteľnosti na K. M. A. F. žalobkyňa darovala bratovi žalovanej 1, žalovaná zdedila 1 a zvyšnú 1 žalobkyňa darovala deťom žalovanej a udialo sa to pred uzatvorením zmluvy o dôchodku. Zmluvu o dôchodku uzavrela s vážnym úmyslom platiť matke 500 eur mesačne. Ustanovenie o možnosti zmluvu vypovedať žiadala zakomponovať žalobkyňa. Dôchodok platila do konca roka 2020. O. J. je rodinný známy. Zmluva o dôchodku nebola uzatvorená súčasne s darovacou zmluvou, len bol notársky overený podpis v jeden deň.

Z výsluchu svedka I. J. vyplynulo, že strany sporu dlhoročne pozná, v minulosti pracoval u manžela žalovanej. Svedok vypracoval zmluvu o dôchodku na požiadanie žalobkyne. V zmluve vynechal kolónku na číslo účtu, kam mal byť dôchodok posielaný, s čím ale nesúhlasila žalobkyňa, následne sa urobila tabuľka o rozpise platieb. Bol prítomný pri uzatvorení dohody o ukončení zmluvy o dôchodku kvôli prerábke domu, žalobkyňa povedala, že zmluvu rušia a táto bola roztrhaná. Následná výpoveď bola realizovaná z dôvodu právnej istoty, ktorú výpoveď žalobkyňa neprevzala s odôvodnením, že veď je to už zrušené. Výpoveď doručoval on spoločne so žalovanou osobne. On pripravil okrem zmluvy aj dohodu o jej zrušení, aj výpoveď. Dôvod osobného doručovania výpovede bol v tom, že žalovaná ju nechcela ísť doručiť sama, po príchode k žalobkyňi si sadli v obývačke, žalovaná žalobkyňi oznámila, čo priniesli a žalobkyňa to odmietla prevziať. Z výsluchu svedkyne N. B. (švagrinej žalobkyne, žalovaná je jej neter) vyplynulo, že bola iniciátorkou stretnutia u žalobkyne, účelom ktorého bolo odhovoriť žalobkyňu na žiadosť žalovanej od tohto súdneho konania, žalobkyňa na stretnutí mala potvrdiť ukončenie platnosti zmluvy o dôchodku. So žalobkyňou sa nenavštevujú od roku 2006, komunikujú len spoločensky nevyhnutne. Stretnutie iniciovala v snahe urovnať vzťahy strán sporu a podľa jej vedomostí dôvodom zrušenia zmluvy o dôchodku mali byť výdavky žalovanej na rekonštrukciu domu. O darovaní nehnuteľnosti žalobkyňou v prospech dcéry žalovanej v hodnote 200.000 eur nemala vedomosť. Z výsluchu svedka P. B. (syn žalobkyne a brat žalovanej) vyplynulo, že vedel o existencii zmluvy o dôchodku a mala byť vypracovaná p. H. pri procese darovania majetku na K. M. A. F.. Dôvodom mala byť skutočnosť, že po smrti otca on a žalovaná niečo zdedili, niečo zostalo matke, ktorej sa nechcelo komunikovať s úradmi a nájomcami, tak sa rozhodla zbaviť sa majetku, darovala ho dcére žalovanej a za účelom zabezpečenia príjmu žalobkyne sa dohodli na doživotnej rente 500 eur mesačne, v ktorom čase jej 500 eur mesačne platil aj svedok. Rekonštrukcia domu sa riešila až neskôr, v súčasnosti dom na K. prenajatý nie je, a to od 02/2022. Pri uzatvorení zmluvy o dôchodku prítomný nebol.

V rámci záverečnej reči žalobkyňa prostredníctvom svojej právnej zástupkyne uviedla, že vo vyjadrení obsiahnutom v ESS sa uvádza odkaz na notársku zápisnicu, ktorú vyhotovila žalobkyňa u notárky, z nej má vyplývať aj keď to možno nie je právne správne vyhotovený dokument, že žalobkyňa následne v testamente prenechá aby zdedil štvrtku resp. polovicu jej podielu na nehnuteľnosti synovi, ktorý ak do času jej úmrtia bude celkový spoluvlastnícky podiel žalobkyne spravovať v zmysle vzájomnej dohody, tak vyplývajú z tejto správy jej majetku jej bude poukazovať 1.000 eur mesačne a zároveň obsahom notárskej zápisnice je, že druhú polovicu spoluvlastníckeho o podielu zdedí žalovaná, v takom prípade ak jej zachová nerušené právo doživotného bývania v dome kde už v tom čase mala zriadené vecné bremeno. Keďže syn žalobkyne spravoval celý spoluvlastnícky podiel, bol povinný platiť 1.000 eur žalobkyňi, pretože prijímal nájomné, no a potom ako žalobkyňa previedla na žalovanú polovicu svojho podielu syn žalobkyne prestal spravovať celý spoluvlastnícky podiel, a žalovaná sa preto zaviazala, že v tejto polovici tých 500 eur bude uhrádzať žalobkyňi doživotne, a to formou zmluvy o dôchodku, ktorú si žalovaná sama zvolila bez toho aby tento zmluvný typ vybrala žalobkyňa. V ďalšom texte sa žalovaná venuje finančnej situácii žalobkyne, a k tomu aké veľké finančné prostriedky by mala mať uložené v trezore, ktorý podľa tvrdení žalovanej bol v dome zabudovaný počas rekonštrukcie realizovanej žalovanou. Žalobkyňa udáva, že trezor bol v dome zabudovaný ešte jej manželom niekedy v čase keď sa narodila žalovaná a je možné, že v inej časti domu, ktorý nie je užívaný žalobkyňou bol žalovanou zabudovaný nejaký iný trezor. Čiže ani toto tvrdenie nie je pravdivé zo strany žalovanej. Žalobkyňa zotrváva na tom, že žiadnymi uvádzanými finančnými prostriedkami nedisponuje. Ani údajným zlatom zdedeným po manželovi a ani nezdedila žiadne sudy s medovinou, o čom svedčí osvedčenie o dedičstve, z ktorého vyplýva, že údajné sudy zdedil syn žalobkyne a žiadne zlato nebolo predmetom dedičstva. Pokiaľ ide o vyhotovenie Zmluvy o dôchodku, žalobkyňa naďalej zotrváva na tom, že ju nevyhotovovala ona ani nebola vyhotovovaná na jej podnet. A ak syn žalobkyne sa domnieval, že zmluvu vyhotovoval C. H., tak to bolo z toho dôvodu, že v tom čase, bol v čase zhotovovania Zmluvy o dôchodku syn žalobkyne komunikoval s C. H. ohľadne domu na K., keďže vtedy zastupoval žalovanú aj v iných sporoch.

Žalovaná prostredníctvom svojho právneho zástupcu uviedla, že uvedené vyjadrenie je veľmi obsiahle a s týmto konaním nijako nesúvisí. V prípade ak by aj súd mal za to, že nejakým spôsobom by skutočnosť uvádzané v tomto vyjadrení mohli mať súvis s týmto konaním, tak poukazuje na zásadu koncentrácie konania, ktorá je samozrejme v kompetencii vyhodnotenia zo strany súdu, avšak všetky tieto dôkazy bolo do konania predložené neskoro a žalobkyňa neuviedla žiadny ospravedlniteľný dôvod, pre ktorý tieto dôkazy predkladá do tohto konania až teraz.

Zo Zmluvy o dôchodku vyplýva, že táto bola dňa 14.8.2019 uzatvorená medzi žalovanou ako poskytovateľom a žalobkyňou ako príjemcom dôchodku, v čl. II. zmluvy bola dojednaná povinnosť žalovanej platiť žalobkyňi ako doživotnú rentu sumu 500 eur mesačne na účet, ktorá povinnosť žalovanej zanikne smrťou žalobkyne a smrťou žalovanej záväzok prechádza na potomkov. V čl. III. ods. 3 zmluvy

bola dohodnutá možnosť vypovedať zmluvu ktoroukoľvek zo zmluvných strán bez udania dôvodu formou písomnej výpovede doručenej druhej strane, s výpovednou lehotou v trvaní 1 mesiac. Obe zmluvné strany zmluvu podpísali 14.8.2019, dňa 14.8.2019 bol notársky osvedčený podpis žalovanej, dňa 30.5.2022 bola doslovná zhoda kópie zmluvy s predloženým originálom zmluvy notársky osvedčená. Súd prvej inštancie dôvodil, že predmetom konania je nárok žalobkyne na zaplatenie sumy 5.500 eur s úrokom z omeškania vo výške 5% ročne zo súm vo výške 500 eur od splatnosti jednotlivých opakovaných plnení až do zaplatenia, z právneho dôvodu nároku zo zmluvy o dôchodku. Z vykonaného dokazovania podľa neho vyplynulo, že medzi žalobkyňou a žalovanou došlo dňa 14.8.2019 k uzatvoreniu Zmluvy o dôchodku, predmetom ktorej bol záväzok žalovanej vyplácať žalobkyňi doživotnú rentu/dôchodok vo výške 500 eur mesačne, a to vždy ku koncu príslušného mesiaca, počnúc mesiacom, v ktorom došlo k podpisu zmluvy. Na základe zmluvy boli realizované mesačné platby počnúc 29.8.2019 končiac 1.12.2020. Platnosť zmluvy ako celku a rovnako realizované platby stranami sporu rozporované neboli. Spor medzi stranami sporu existoval vo vzťahu k platnosti čl. II poslednej vety zmluvy, kde žalobkyňa tvrdila a v priebehu konania aj podložila vo forme overenej fotokópie originálu zmluvy, že posledná veta čl. II zmluvy znie: „Smrťou poskytovateľa dôchodku záväzok prechádza na potomkov“, žalovaná trvala na tom, že ona disponuje odlišným písomným vyhotovením zmluvy, ktoré vyhotovenie uvedené čiastkové dojednanie neobsahuje, poukázala na možnú nezákonnú manipuláciu so zmluvou zo strany žalobkyne. Vzhľadom na skutočnosť, že žalovaná za účelom preukázania pravdivosti svojho tvrdenia predložila v konaní len návrh zmluvy o dôchodku neobsahujúci podpisy ani jednej zo strán sporu, ako aj na skutočnosť, že vychádzajúc z preukázaného právneho stavu veci nemožno uvedené čiastkové dojednanie považovať za dojednanie priamo súvisiace s predmetom sporu s potenciálom ovplyvniť výsledok konania vo veci samej a v neposlednom rade konštatujúc, že v prípade daného čiastkového dojednania nejde o podstatnú náležitosť zmluvy o dôchodku, kedy by neplatnosť čiastkového dojednania mohla vyústiť do konštatovania neplatnosti zmluvy ako celku, súd sa uvedenou časťou procesnej obrany žalovanej bližšie nemal dôvod zaoberať. Žalobkyňa vyjadrila presvedčenie, že absolútne neplatným je čiastkové dojednanie ohľadne možnosti ktorejkoľvek zo zmluvných strán bez udania dôvodu vypovedať zmluvu s výpovednou lehotou 1 mesiac obsiahnuté v písomnom vyhotovení zmluvy v čl. III ods. 3 (inak čo do jeho existencie nespochybnené), a to jednak podľa ust. § 37 ods. 1 O.z. pre absenciu vážnej vôle na jej strane a vedomosti o existencii dojednania, ako aj podľa ust. § 39 O.z. pre rozpor s dobrými mravmi s poukazom na ustálenú judikatúru. Vychádzajúc zo zákonného znenia ust. § 843 O.z. je zrejmé, že platnosť zmluvy je obligatórne podmienená jej písomnou formou, ktorá skutočnosť v prípade sporu ohľadne existencie tej-ktorej čiastkovej dohody uľahčuje dôkazné možnosti. Žalobkyňa zmluvu vlastnoručne podpísala, čím navonok prejavila vôľu byť zmluvou viazaná, a to vrátane jej čl. III ods. 3. Zároveň v čl. IV ods. 6 potvrdila, že zmluvu si riadne prečítala, jej jej zrozumiteľná a zároveň vyjadruje jej skutočnú vôľu. Následná argumentácia o tom, že s časťou zmluvy (ktorú vyhodnotila ako pôsobiacu v jej neprospech) sa neoboznámila, lebo inak by ju logicky nepodpísala, v kontexte uvedeného neobstoí, nakoľko prípadný ľahkovážny prístup v podobe nedostatočného oboznámenia sa so znením zmluvy, resp. neznalosť právnych účinkov podľa účinnej zákonnej úpravy nezakladá dôvod neplatnosti právneho úkonu. Vo vzťahu k neplatnosti dojednania v čl. III ods. 3 zmluvy (možnosť výpovede zmluvy bez udania dôvodu) súd udáva, že predmetné čiastkové dojednanie bolo učené písomnou formou stranami sporu ako zmluvnými stranami, pričom zásadu zmluvnej voľnosti je potrebné v občianskoprávných vzťahoch rešpektovať. Aplikácia rámcového ust. § 582 ods. 1 O.z. by bola možná v prípade, ak by zmluva samotná zmluvné dojednanie upravujúce možnosť výpovede zmluvy neobsahovala, ktorý stav v danom prípade preukázaný nie je. Správnosť názoru o nemožnosti vypovedať zmluvu o dôchodku podľa argumentácie prezentovanej právnu zástupkyňou žalobkyne podporuje aj ustálená rozhodovacia činnosť súdov, konkrétne poukázala na rozhodnutia NS SR sp. zn. 3MCdo/9/2011, II. ÚS 26/2012, II. ÚS 505/2012, IV. ÚS 31/2013. Súd prvej inštancie upriamuje pozornosť na zrejmu skutočnosť, že predmetné rozhodnutie NS SR vychádzalo z odlišného skutkového a právneho stavu veci a síce, v prejednávacom prípade (na rozdiel od tohto konania) nebola medzi stranami sporu dohodnutá možnosť výpovede zmluvy. NS SR v uznesení sp. zn. 3MCdo/9/2011 vyslovil právny záver, že „takúto zmluvu o dôchodku by bolo možné vypovedať iba ak by to bolo medzi účastníkmi dohodnuté, alebo ak by to pripúšťal O.z.. Názor odporkyne, že tento postup pripúšťa § 582 ods. 1 O.z., sa prieči účelu právnej úpravy zmluvy o dôchodku (§ 842 O.z.), lebo v rozpore s jej zmyslom pripúšťa narušenie („doživotnej“) istoty poskytovania dôchodku oprávnenej osobe možnosťou povinnej osoby kedykoľvek zmluvný vzťah ukončiť. Najvyšší súd zastáva názor, že v takýchto prípadoch nemožno tento zmluvný typ ukončiť výpoveďou podľa § 582 ods. 1 O.z.. Najvyšší súd poznamenal, že k otázke, či zmluvu o dôchodku možno vypovedať, vyslovil právny názor aj ústavný súd, ktorý vo viacerých rozhodnutiach (viď napríklad z 25.4.2012 sp. zn. II. ÚS 26/2012, zo 7.11.2012 sp. zn. IV. ÚS 550/2012, z 13.11.2012 sp. zn. II. ÚS 505/2012, zo 17.1.2013 sp. zn. IV. ÚS 31/2013,

z 24.7.2013 sp. zn. IV. ÚS 457/2013), konštatoval, že zmluvu o dôchodku (§ 842 O.z.), ktorý sa má vyplácať doživotne, nemožno vypovedať podľa § 582 ods. 1 O.z. Ústavný súd pri tom tiež poznamenal, že „dojednanie zmluvy o dôchodku „na doživotne“ je navyše nepochybne potrebné považovať z hľadiska povahy tohto dojednania za dojednanie zmluvy na dobu určitú“. Z citovaného právneho záveru je teda nepochybne, že aplikácia ust. § 582 ods. 1 O.z. je najvyššími súdnymi autoritami síce pri vypovedi zmluvy o dôchodku vzhľadom na jej charakter a účel vylúčená, avšak právny inštitút vypovede zmluvy možno uplatniť v prípade, ak si možnosť vypovedať zmluvu čo aj bez udania dôvodu zmluvnej strany dohodnú. V danom prípade jednoznačne došlo k platnému čiastkovému dojednaniu ohľadne možnosti vypovedať zmluvu o dôchodku ktoroukoľvek zmluvnou stranou bez udania dôvodu. Vo svetle uvedeného súd mal dojednanie obsiahnuté v čl. III ods. 3 zmluvy o dôchodku za platné.

Žalovanou tvrdený zánik záväzku zo zmluvy o dôchodku v dôsledku ústnej dohody strán sporu o jej faktickom zničení formou roztrhania písomného vyhotovenia zmluvy je podľa názoru súdu irelevantným tvrdením dôvodiť jednak nemožnosťou subsumovať faktické zničení písomného vyhotovenia zmluvy pod niektorý zo spôsobov zániku záväzku spomedzi spôsobov zániku záväzku taxatívne vymedzených v ust. § 559 až 587 O.z.; jednak s poukazom na znenie ust. § 40 ods. 1 a 2 O.z. Žalovaná ďalej tvrdila zánik zmluvy o dôchodku čo do platnosti a účinnosti s poukazom na Dohodu uzatvorenú stranami sporu podľa ust. § 585 ods. 1 O.z. (dohoda o urovaní). Súd po oboznámení sa s obsahom predmetnej dohody predloženej žalovanou konštatuje, že písomné vyhotovenie dohody ako dvojstranného právneho úkonu, ktorej písomná forma je obligatórna podľa ust. § 40 ods. 1 a 2 O.z. celkom zjavne neobsahuje vlastnoručný podpis žalobkyne, na základe čoho možno nepochybne dospieť k záveru, že žalovaná nepreukázala existenciu platne uzatvorenej dohody o ukončení zmluvy o dôchodku. Žalovaná v záujme dosiahnutia právnej istoty vo vzťahu k ukončeniu platnosti a účinnosti zmluvy o dôchodku túto podľa svojho vyjadrenia písomne vypovedala v súlade s ust. čl. III. ods. 3 zmluvy, a to písomnou formou dňa 28.11.2020 bez udania dôvodu s mesačnou výpovednou lehotou, ktorá začala plynúť dňom doručenia výpovede (28.11.2020) a uplynula tak 28.12.2020. Tvrdenie podložila listinným dôkazným prostriedkom označeným ako Výpoveď zmluvy o dôchodku, z obsahu ktorého možno dospieť k poznaniu, že výpoveď obsahuje ručne dopísané čestné prehlásenie svedka I. J. o tom, že dňa 28.11.2020 bol so žalovanou za žalobkyňou odovzdať túto výpoveď. Účinnosť výpovede ako jednostranného právneho úkonu sa riadi ust. § 45 ods. 1 O.z., podľa ktorého prejav vôle spôsobuje právne účinky vo vzťahu k neprítomnému adresátovi prejavu vôle od momentu, keď adresátovi dôjde (dostane sa do sféry dispozície adresáta). Vo vzťahu k právnym účinkom prejavu vôle nie je podstatné, aký postoj k prejavu vôle adresát zaujme (napr. odmietne prevzatie). Vzhľadom k súdom už vyššie konštatovanej platnosti čiastkového dojednania v čl. III ods. 3 zmluvy bolo procesnou povinnosťou žalovanej vzhľadom na rozporovanie žalobkyne v danej súvislosti preukázať, že výpoveď zmluvy o dôchodku sa dostala do sféry dispozície žalobkyne a kedy. Táto podľa názoru súdu v konaní uvedenú povinnosť splnila, a to vychádzajúc z obsahu výsluchu svedka p. J., výpovedná hodnota ktorého svedectva žalobkyňou účinne spochybnená nebola, ktorý zhodne s vyjadrením žalovanej uviedol, že dňa 28.11.2020 predmetnú výpoveď v spoločnosti a na žiadosť žalovanej osobne doručoval žalobkyňi, ktorá ju následne odmietla prevziať. Zákon možnosť doručovania písomných vyhotovení právnych úkonov vrátane výpovede iným spôsobom ako poštovým doručovateľom/poštou výslovne nezakazuje, pričom ani z obsahu zmluvy o dôchodku nevyplýva prípadná existencia zhodného prejavu vôle strán sporu prezentujúceho preferenciu prípadne vylúčenie konkrétneho spôsobu doručovania písomností; i keď osobné doručenie rodinným známym možno označiť ako pomerne neštandardný spôsob doručovania písomností, avšak z procesného hľadiska súd nemá dôvod nevysloviť záver, že vo vzťahu k preukázaniu zániku záväzkového právneho vzťahu založeného zmluvou o dôchodku formou výpovede podľa čl. III ods. 3 zmluvy je prevaha dôkazov na strane žalovanej, ktorej tvrdenie je popri existencii písomného vyhotovenia výpovede podporené aj čestným prehlásením a svedeckou výpoveďou svedka p. J.. Vzhľadom na uplynutie výpovednej lehoty k 28.12.2020 možno uzavrieť, že záväzok žalovanej zo zmluvy o dôchodku zanikol ku dňu 28.12.2020. Žalobkyňa produkovala v priebehu konania pomerne rozsiahlu argumentáciu za účelom sprostredkovania podľa jej vyjadrenia komplexného pohľadu na rôznorodé vzťahy najmä ekonomického charakteru v rodine (žalobkyňa a žalované sú v rodinnom pomere matka a dcéra) a za účelom posúdenia predmetu sporu v kontexte širších právnych vzťahov. Súd poukazuje na to, že Občiansky zákonník na uzavretie zmluvy o dôchodku nevyžaduje určitý dôvod alebo motív. Dôvod uzavretia môže byť rôzny, napríklad niekto sa cíti byť zaviazaný druhému pomáhať alebo poskytovať mu dôchodok ako protiplnenie z iného právneho úkonu (napr. niekto prevedie na niekoho určitú nehnuteľnosť, pričom ako úhradu dojedná poskytovanie doživotného dôchodku a pod.). Vzhľadom na uvedené je vo vzťahu k predmetu sporu irelevantné skúmať, aký motív alebo pohnútky viedli žalobkyňu a žalovanú k uzatvoreniu zmluvy o dôchodku, nie je podstatné ani to, či ich motívy boli zhodné alebo rozdielne (v danom prípade

žalobkyňu viedol motív zabezpečiť si príjem alternatívny k príjmu z nájmu po bezodplatnom prevode vlastníctva k nehnuteľnosti na dcéru žalovanej; motív žalovanej spočíval v zlepšení negatívneho vzťahu so žalobkyňou do takej miery, aby jej táto nebránila vo výkone vlastníckeho práva, najmä realizácie práva vstupu, k nehnuteľnosti). Ich subjektívny vzťah k účelu zmluvy je rovnako irelevantný za preukázaného skutkového stavu, kedy strany sporu podľa ich vyjadrenia boli si nepochybné vedomé tohto, čo je predmetom zmluvy o dôchodku a prejavili vážnu a slobodnú vôľu uvedenú zmluvu uzatvoriť, čo navonok prejavili vlastnoručnými podpismi na zmluve. Zároveň z obsahu písomného vyhotovenia zmluvy o dôchodku nevyplýva, že by jej platnosť alebo účinnosť bola podmienená alebo závislá od existencie iného právneho vzťahu alebo právnej skutočnosti. V konaní nebolo tvrdené a ani z vykonaného dokazovania nevyplývalo, že v prípade zmluvy o dôchodku malo ísť o disimulovaný právny úkon (§ 41a ods. 2 O.z.). S poukazom na uvedené možno uzavrieť, že medzi stranami sporu paralelne prebiehajúce civilné sporové konania a ich iné záväzkové právne vzťahy nesúvisia s predmetom tohto konania a v tejto súvislosti produkované dôkazy presahujú predmet tohto konania, v dôsledku čoho súd konajúc aj v súlade so zásadou hospodárnosti konania nemal dôvod nimi sa zaoberať.

Konštatujúc zánik záväzku žalovanej plniť v prospech žalobkyne zo zmluvy o dôchodku ku dňu 28.12.2020, súd nárok žalobkyne na plnenie zo zmluvy za obdobie od januára 2021 do novembra 2021 vyčíslený na sumu 5.500 eur istiny považuje za ne dôvodný, nakoľko by išlo o plnenie bez právneho dôvodu. Vzhľadom na uvedené súd žalobu zamietol v plnom rozsahu.

V časti o trovách konania svoje rozhodnutie odôvodnil právne ust. § 255 ods. 1 zákona č. 160/2015 Z.z. Civilného sporového poriadku v znení neskorších predpisov (ďalej len „CSP“), vecne plným úspechom žalovanej v spore.

2. Proti tomuto rozsudku v celom jeho rozsahu podala včas odvolanie žalobkyňa, s návrhom na jeho zrušenie a vrátenie veci súdu prvej inštancie na ďalšie konanie a nové rozhodnutie. Uviedla odvolacie dôvody podľa § 365 ods. 1 písm. b/, d/, e/, f/ a h/ CSP. Vytkla súdu prvej inštancie nesprávne právne posúdenie otázky: „Je zmluvné dojednanie o možnosti vypovedať zmluvu o dôchodku bez uvedenia dôvodu s výpovednou dobou 1 mesiac platným ustanovením, v súlade s kogentnými ustanoveniami zmluvy o dôchodku a ich účelom, predmetné zmluvné ustanovenie neobchádza zákon a účel zákona a súčasne je v súlade s dobrými mravmi?“ Zmluva o dôchodku predstavuje samostatný zmluvný typ sui generis upravený v O.z. v § 842 až 844. V zmysle tejto právnej úpravy táto zmluva predstavuje zmluvu uzatvorenú na doživotie alebo na inak určenú dobu neurčitého trvania. Právna úprava doby trvania zmluvy o dôchodku je v tomto smere kogentná, čo znamená, že zmluva o dôchodku je vždy zmluvou na dobu určitú (na doživotie alebo inak určenú dobu neurčitého trvania) a od kogentnej úpravy tohto zmluvného typu sa nemožno odchýliť. Zmluva o dôchodku uzatvorená medzi žalobkyňou a žalovanou je v súlade s kogentnou úpravou zmluvy o dôchodku, zmluvou na dobu určitú, t. j. na dobu dožitia žalobkyne. Určitá doba trvania zmluvy je vyjadrená/ vyplýva z:

- označenia zmluvy v jej záhlaví, kde sa uvádza: „Zmluva o dôchodku uzatvorená v zmysle § 842 a nasl. zákona č. 40/1964 Zb. Občiansky zákonník v znení neskorších predpisov.“

- čl. I zmluvy, v ktorom sa uvádza: „na zabezpečenie dôstojného života príjemcu dôchodku mu bude poskytovateľ odo dňa podpísania tejto zmluvy vyplácať doživotnú mesačnú rentu...“ (Zväzok žalovanej tak spočíval v povinnosti poskytovať rentu žalobkyňi mesačne v sume 500 eur doživotne, pričom týmto dôchodkom mal byť zabezpečený dôstojný život žalobkyne, a to konkrétne celý jej život, až do jej dožitia, nie len po určitý čas jej života.)

- čl. II. zmluvy: „Smrťou príjemcu dôchodku záväzok poskytovateľa dôchodku v zmysle predchádzajúcej vety zaniká.“ (Predmetným ustanovením je ohraničená doba trvania tejto zmluvy, a to dožitím žalobkyne. Smrť žalobkyne na účely tejto zmluvy predstavuje určitú dobu neurčitého trvania.). Podľa § 2 ods. 3 O.z. účastníci občianskoprávných vzťahov si môžu vzájomné práva a povinnosti upraviť dohodou odchylnou od zákona, ak to zákon výslovne nezakazuje a ak z povahy ustanovení zákona nevyplýva, že sa od neho nemožno odchýliť. Vzhľadom k tomu, že z povahy ust. § 842 O.z. vyplýva, že sa od neho nemožno odchýliť, O.z. nepripúšťa uzatvorenie zmluvy o dôchodku na dobu neurčitú, čím je obmedzená aj zásada individuálnej autonómie zmluvných strán. Možno dôvodne predpokladať, že úmyslom sledovaným zákonodarcom, pre ktorý stanovil možnosť uzatvorenia zmluvy vždy len na dobu určitú, je zachovanie a ochrana istoty prijímateľa dôchodku, že do doby jeho dožitia mu bude dôchodok v dohodnutej výške vyplácaný, príp. po inú určitú dobu neurčitého trvania. Právna úprava zmlúv na dobu určitú je z dôvodu ochrany istoty zachovania trvania záväzkového vzťahu striktnnejšia ako pri zmluvách uzatvorených na dobu neurčitú, a to najmä s poukazom na obmedzené možnosti ich ukončenia. Pre uvedené O.z. vo svojich ustanoveniach neumožňuje vypovedanie zmluvy o dôchodku ako zmluvy uzatvorenej na dobu určitú. Podľa § 582 ods. 1 Občianskeho zákonníka: „Ak je dojednaná zmluva na dobu neurčitú, ktorej

predmetom je záväzok na nepretržitú alebo opakovanú činnosť, alebo záväzok zdržať sa určitej činnosti alebo strpieť určitú činnosť a ak zo zákona alebo zo zmluvy nevyplýva spôsob jej výpovede, možno zmluvu vypovedať v lehote troch mesiacov ku koncu kalendárneho štvrtroka.“ Ustanovenie zmluvy o dôchodku uzatvorenej medzi stranami sporu, o možnosti jej vypovedania znie: „Nakoľko ide o zmluvu na dobu neurčitú, ktorej predmetom je opakujúce sa plnenie, ktorákoľvek zo zmluvných strán môže vypovedať túto zmluvu i bez uvedenia dôvodu, a to písomnou výpoveďou doručenou druhej zmluvnej strane, pričom výpovedná lehota je dohodnutá v trvaní jedného (1) mesiaca. (ďalej ako „ustanovenie o možnosti vypovedať zmluvu“ alebo „zmluvné dojednanie výpovede“). Judikatúra najvyšších súdnych autorít vylučuje možnosť vypovedania zmluvy o dôchodku podľa § 582 ods. 1 O.z. Najvyšší súd SR sp. zn. 3 M Cdo 9/2011 (Rc 21/2014): „Zmluvu o dôchodku uzatretú podľa § 842 Občianskeho zákonníka nemožno vypovedať podľa § 582 ods. 1 Občianskeho zákonníka.“ NS SR sp. zn. 7 Cdo 203/2014: „Trvanie zmluvy o dôchodku je ohraničené nie presným dátumom, ale právnou skutočnosťou. V prípade doživotne určenej doby je touto rozhodujúcou právnou skutočnosťou smrť fyzickej osoby. Takto určená doba má neurčité trvanie, čo logicky vyplýva z toho, že nie je možné v čase uzatvorenia zmluvy dopredu vedieť, kedy poberateľ dôchodku zomrie. Samotná vôľa odporkyne ukončiť záväzok jednostranným prejavom vôle je potom na ukončenie tohto záväzku nepostačujúca.“ Ústavný súd SR sp. zn. IV. ÚS 550/2012: „Dojednanie zmluvy o dôchodku „na doživotne“ je potrebné považovať z hľadiska povahy tohto dojednania za dojednanie zmluvy, ktorej skončenie bolo viazané na určitú skutočnosť, na základe ktorej možno objektívne zistiť, kedy dôjde k ukončeniu zmluvného vzťahu, a teda predmetný zmluvný vzťah nemohol byť ukončený výpoveďou doručenou žalobkyni v súlade s § 582 O.z. Ústavný súd už v porovnateľnej právnej veci vyslovil právny názor, v zmysle ktorého by bolo v rozpore s účelom a zmyslom právnej úpravy zmluvy o dôchodku pripustiť, aby istota poskytovania dôchodku oprávnenej osobe bola (v takýchto prípadoch) narušená možnosťou povinnej osoby kedykoľvek takýto zmluvný vzťah ukončiť. Preto je v takýchto prípadoch vylúčené tento zmluvný typ ukončiť výpoveďou podľa § 582 ods. 1 O.z. (pozri II. ÚS 26/2012).“

Existujúca judikatúra je názorovo orientovaná tým smerom, že zmluvu o dôchodku je možné vypovedať, ak sa na tom zmluvné strany v zmluve dohodnú. Nemožno však súhlasiť s tým, že by si mohli zmluvné strany dohodnúť vypovedanie zmluvy bez uvedenia dôvodu, keďže takýto spôsob výpovede zmluvy je príznačný a prípustný len pre zmluvy uzatvorené na dobu neurčitú a odporujú účelu zmluvy, ktorej trvanie je ohraničené dobou určitou a tak odporuje aj kogentným ustanoveniam zákona upravujúcim tento zmluvný typ. Možno pripustiť, že si zmluvné strany môžu v zmluve o dôchodku dohodnúť možnosť jej vypovedania, napriek tomu, že predmetná zmluva je zmluvou na dobu určitú. Nemôže však ísť o dojednanie výpovede bez uvedenia dôvodu, keďže tým dochádza narušeniu istoty poskytovania dôchodku oprávnenej osobe, ktorá je základným účelom zmluvy o dôchodku. Do úvahy prichádza zmluvné dojednanie o možnosti vypovedať zmluvu napr. v prípade, ak sa povinná osoba stane poberateľom invalidného či starobného dôchodku. Taktiež je potrebné vziať do úvahy aj skutočnosť, že dojednanie zmluvy o výpovedi s výpovednou dobou 1 mesiac je striktnejšie ako zákon vôbec pripúšťa pre výpoveď zmluvy uzatvorenej na dobu neurčitú v § 582 ods. 1 O.z., podľa ktorého možno zmluvu vypovedať v lehote 3 mesiacov ku koncu kalendárneho štvrtroka. Je nutné zaoberať sa skutočnosťou, že najvyššie súdne autority vylúčili možnosť vypovedania zmluvy o dôchodku bez uvedenia dôvodu podľa § 582 ods. 1 O.z. Z totožného dôvodu (pre zachovanie istoty trvania vyplácania dôchodku) je potrebné vylúčiť aj, i keď zmluvnými stranami dohodnutú, možnosť vypovedania zmluvy, ktorá sa prieči tomuto druhu zmluvy a zakladá možnosť jej vypovedania už v deň jej uzatvorenia tým, že výpoveď možno uplatniť bez uvedenia dôvodu. V zmluve upravená možnosť vypovedania zmluvy bez uvedenia dôvodu úplne neguje účel zmluvy, ktorou je doživotnosť, doživotné vyplácanie mesačnej renty a doživotné zabezpečovanie dôstojného života žalobkyne. Zároveň znenie možnosti vypovedania zmluvy, v ktorom sa uvádza: „keďže ide o zmluvu na dobu neurčitú...“ odporuje aj priamo zákonu, a to kogentným ustanoveniam upravujúcim zmluvný typ – zmluvu o dôchodku. S poukazom na § 39 O.z. uviedla, že „O rozpore so zákonom možno hovoriť v prípade rozporu s kogentnou normou, resp. porušenia povinnosti ustanovenej kogentnou normou. Ako uvádza D., kogentnosť právnej úpravy znamená obmedzenie princípu autonómie vôle a pre toto obmedzenie musí existovať racionálny dôvod, najmä ochrana verejného poriadku, ochrana tretích osôb, ochrana slabšej strany a ochrana právnej istoty.“ (GYÁRFÁŠ, Juraj. § 39 [Neplatnosť právneho úkonu pre rozpor so zákonom alebo jeho obchádzanie alebo pre rozpor s dobrými mravmi]. In: ŠTEVČEK, Marek, DULAK, Anton, BAJÁNKOVÁ, Jana, FEČÍK, Marián, SEDLAČKO, František, TOMAŠOVIČ, Marek a kol. Občiansky zákonník I. 2. vydání. Praha: C. H. Beck, 2019, s. 282, marg. č. 7.) Rozpor so zákonom, resp. s jeho účelom vidí žalobkyňa najmä v tom, že možnosť vypovedania zmluvy bez uvedenia dôvodu je v priamom rozpore s kogentným ustanovením upravujúcim predmetný zmluvný typ. „Právny úkon je in fraudem legis, ak síce nie je v rozpore

s výslovnou zákonnou normou, ale svojimi účinkami odporuje účelu zákonnej normy. Obchádzanie zákona spočíva vo vylúčení záväzného pravidla zámerným použitím prostriedku, ktorý sám osebe nie je zakázaný; konanie in fraudem legis predstavuje postup, ako sa niekto správa podľa práva, ale tak, aby zámerne dosiahol výsledok, ktorý je právnou normou nepredvídaný a nežiaduci.³⁰⁹ Opäť je však potrebné skúmať účel zákona, s ktorým má byť dotknutý právny úkon v rozpore.“ (GYÁRFÁŠ, Juraj. § 39 [Neplatnosť právneho úkonu pre rozpor so zákonom alebo jeho obchádzanie alebo pre rozpor s dobrými mravmi]. In: ŠTEVČEK, Marek, DULAK, Anton, BAJÁNKOVÁ, Jana, FEČÍK, Marián, SEDLAČKO, František, TOMAŠOVIČ, Marek a kol. Občiansky zákonník I. 2. vydání. Praha: C. H. Beck, 2019, s. 290, marg. č. 12.). Pokiaľ ide o obchádzanie účelu zákona, dojednanie o vypovedaní zmluvy, v ktorom sa uvádza, že zmluva predstavuje zmluvu na dobu neurčitú, obchádza účel zákonných ustanovení, ktoré sledujú zachovanie istoty prijímateľa dôchodku v tom, že bude prijímať dôchodok po určenu dobu, konkrétne v tomto prípade doživotne. V priebehu prvostupňového konania žalobkyňa poukázala aj na vzťah žalovanej (dcéry) k žalobkyni (matke). Žalovaná uskutočňovala kroky k tomu, aby získala ona, či členovia jej rodiny majetok žalobkyne, pričom majetok si ponechala, no povinnosti, ku ktorým sa zaviazala si neplní, resp. sa ich chce zbaviť, rovnako ako je to v prípade vypovedania zmluvy o dôchodku.

Dôvodom uzatvorenia zmluvy o dôchodku bolo, že žalobkyňa na naliehanie žalovanej darovala svoj spoluvlastnícky podiel na nehnuteľnosti nemalej hodnoty (cca v hodnote 200.000 eur) dcére žalovanej, z ktorého mávala mesačný príjem vo forme nájomného. Keďže žalobkyňa vyjadrila obavu, že jej už žiadny majetok nezostane, žalovaná jej prisľúbila, že jej za bezodplatný prevod nehnuteľnosti na dcéru, bude do konca života platiť sumu 500 eur, na základe čoho predložila žalobkyni zmluvu o dôchodku, ktorá je predmetom tohto konania. Žalobkyňa svojej dcére dôverovala, že zmluva o dôchodku jej skutočne zabezpečí doživotné vyplácanie dôchodku od dcéry a s obsahom zmluvy, sa bližšie neoboznámila, okrem iného aj pre nedostatok času, pretože zmluva jej bola žalovanou po prvý krát predložená u notárky, pri jej podpise. Žalobkyňa v konaní poukázala aj na ďalšie konkrétne správanie sa žalovanej, ktoré je nečestné a nepoctivé. Nepoctivé správanie sa žalovanej tak možno badať aj v ustanovení o možnosti vypovedania zmluvy, ktoré bolo do zmluvy o dôchodku navrhnuté žalovanou a ktoré má byť výlučne v jej prospech, na úkor žalobkyne. Podľa doterajšieho správania sa žalovanej, upravenie možnosti vypovedať zmluvu bez uvedenia dôvodu s mesačnou výpovednou dobou, nemožno označiť inak ako v rozpore s dobrými mravmi. Ustanovenie zmluvy o možnosti jej vypovedania bez uvedenia dôvodu je s poukazom na uvedené neplatné, keďže sa prieči zákonu (kogentné ustanovenia §842 až §844), zákon obchádza (keďže jeho znenie navodzuje dojem, že zmluva je uzatvorená na dobu neurčitú), je v rozpore s ostatnými ustanoveniami zmluvy, ktoré vyjadrujú dobu trvania zmluvy – doživotne a súčasne je v rozpore s dobrými mravmi. Úlohou prvostupňového súdu bolo skúmať námietku absolútnej neplatnosti ustanovenia o možnosti vypovedania zmluvy podanej žalobkyňou a súčasne sa zaoberať platnosťou predmetného zmluvného ustanovenia aj ex offio, keďže podľa § 39 O.z., na absolútnu neplatnosť prihliada zo zákona, bez potreby vznesenia akejkoľvek námietky. Prvostupňový súd vo vzťahu k možnosti vypovedania zmluvy bez uvedenia dôvodu uviedol, že bolo uskutočnené v písomnej podobe a s poukazom na zásadu zmluvnej voľnosti je potrebné toto čiastkové dojednanie rešpektovať. Prvostupňový súd poukázal na skutočnosť, že rozhodnutie NS (3MCdo/9/2011) vychádzalo z odlišného skutkového a právneho stavu veci, pretože na rozdiel od tohto konania, medzi stranami sporu nebola vôbec dohodnutá možnosť výpovede zmluvy. NS uviedol, citujeme: „takúto zmluvu o dôchodku by bolo možné vypovedať iba ak by to bolo medzi účastníkmi dohodnuté, alebo ak by to pripúšťal občiansky zákonník.“ NS uviedol, že pripustenie možnosti vypovedať zmluvu podľa § 582 ods. 1 O.z. by sa priečilo účelu právnej úpravy zmluvy o dôchodku, lebo v rozpore s jej zmyslom by pripúšťalo narušenie („doživotnej“) istoty poskytovania dôchodku oprávnenej osobe možnosťou povinnej osoby kedykoľvek zmluvný vzťah ukončiť. Na základe vyššie uvedeného prvostupňový súd dospel k záveru, že zmluvné dojednanie o možnosti vypovedania zmluvy je platné. Prvostupňový súd sa však vôbec nezaoberal znením dojednania o možnosti vypovedať zmluvu, konkrétne sa nezaoberal skutočnosťou, že výpovedná doba je striktnjšia ako pripúšťa zákon pre zmluvy na dobu neurčitú a súčasne sa súd nevysporiadal ani s tým, že sa v predmetnom ustanovení o možnosti vypovedania zmluvy hovorí o tom, že zmluva o dôchodku je zmluvou uzatvorenou na dobu neurčitú, čo je v rozpore so zákonom, resp. zákon obchádza. V neposlednom rade sa v odôvodnení odvolaním napadnutého rozhodnutie nevysporiadal ani s tvrdeniami žalobkyne podloženými dôkazmi o tom, že ustanovenie o možnosti vypovedania zmluvy je v kontexte celkového správania sa žalovanej k žalobkyni, v rozpore s dobrými mravmi. Prvostupňový súd nevykonal žiaden z dôkazov predložených žalobkyňou spolu s vyjadrením zo dňa 20.12.2022, ktorými preukazovala nepravdivosť tvrdení žalovanej ako aj to, že správanie sa žalovanej k žalobkyni nie je správaním, ktoré by malo byť v spoločnosti tolerované a považované

za správne a súladné v rozpore s dobrými mravmi. Žalobkyňa má za to, že zmluvné dojednanie o možnosti vypovedania zmluvy o dôchodku bez uvedenia dôvodu s 1 mesačnou výpovednou dobou súd nesprávne právne posúdil, keď ho označil za platné, napriek tomu, že trpí absolútnou neplatnosťou, pretože sa prieči účelu, ktorý zmluva o dôchodku sleduje, čím sa prieči aj priamo zákonu, resp. ho obchádza a súčasne je v ňom badateľný aj rozpor s dobrými mravmi s ohľadom na účel zmluvy, okolnosti, ktoré viedli strany sporu k uzatvoreniu zmluvy a správaním sa žalovanej k žalobkyni v širšom kontexte. Súčasne, nevysporiadaním sa so znením zmluvného dojednanie o možnosti vypovedania zmluvy, v ktorom sa uvádza, že sa jedná o zmluvu na dobu neurčitú, prvostupňový súd nedostatočne zistil skutkový stav, v dôsledku čoho dospel k nesprávnemu právnemu posúdeniu takto nedostatočne zisteného skutkového stavu. Žalobkyňa pre úplnosť dodala, že neplatnosť predmetného ustanovenia nemá za následok neplatnosť zmluvy o dôchodku, keďže z povahy, ani obsahu zmluvy o dôchodku, ako ani z okolností, za ktorých došlo k jej uzatvoreniu nevypláva, že by uvedené ustanovenie nebolo možné oddeliť od ostatného obsahu zmluvy, a to s poukazom na čl. IV. ods. 2, 1. veta Zmluvy o dôchodku: „Ak niektoré ustanovenia tejto zmluvy nie sú celkom alebo sčasti platné/účinné alebo neskôr stratia platnosť/ účinnosť, nie je tým dotknutá platnosť/účinnosť ostatných ustanovení.“, ako aj s poukazom na § 41 O.z.: „Ak sa dôvod neplatnosti vzťahuje len na časť právneho úkonu, je neplatnou len táto časť, pokiaľ z povahy právneho úkonu alebo z jeho obsahu alebo z okolností, za ktorých k nemu došlo, nevyplýva, že túto časť nemožno oddeliť od ostatného obsahu.“ Prvostupňový súd neposudzoval platnosť ustanovenia o možnosti vypovedania zmluvy podľa § 39 O.z., súlad ustanovenia o možnosti vypovedať zmluvu o dôchodku bez uvedenia dôvodu s kogentnými ustanoveniami O.z. upravujúcimi zmluvu o dôchodku, neposudzoval možné obchádzanie zákona týmto ustanovením, ani jeho rozpor s dobrými mravmi. Keďže prvostupňový súd neaplikoval ust. § 39 O.z., čím dospel k platnosti ustanovenia o možnosti vypovedať zmluvu O.z., vec nesprávne právne posúdil. Prvostupňový súd nevykonal žalobkyňou navrhnuté dôkazy, potrebné na zistenie rozhodujúcich skutočností.

Napriek tomu, že podľa názoru žalobkyne, je zmluvné dojednanie možnosti vypovedania zmluvy absolútne neplatné, žalobkyňa považuje za potrebné vyjadriť sa aj k nesprávnemu postupu súdu pri výklade zmluvného dojednanie výpovede upraveného v čl. III. ods. 3 zmluvy. Zmluvné dojednanie výpovede pripúšťa rôzny výklad, keďže nie je možné bez pochybností určiť, čo sa ním sleduje a čo ním chceli zmluvné strany prejavíť. V takom prípade, je potrebné postupovať podľa § 35 O.z. Citovala § 35 ods. 1 a 2, § 37 ods. 1 O. z. s tým, že v priebehu prvostupňového konania svojimi vyjadreniami poukazovala na nejednoznačnosť zmluvného dojednanie výpovede, najmä pokiaľ ide o jeho jazykové vyjadrenie a jeho rozpor s ostatným obsahom zmluvy a účelom zmluvy. Povinnosťou súdu pri nejednoznačnosti obsahu právneho úkonu je tak uplatniť výkladové pravidlá obsiahnuté v § 35 ods. 2 O.z. Pokiaľ ide o zmluvu o dôchodku, najmä v nej obsiahnuté dojednanie o možnosti vypovedať zmluvu, povinnosťou súdu bolo odstrániť pochybnosti jazykovým výkladom dojednanie o možnosti vypovedať zmluvu a súčasne podrobiť skúmaniu aj vôľu zmluvných strán pri uzatváraní zmluvy. Za použitia jazykového výkladu zmluvného dojednanie výpovede, možno dospieť k záveru, že ustanovenie zmluvy o možnosti jej vypovedania je nejednoznačné a nezrozumiteľné. Pri zvolení logickej metódy výkladu zmluvného dojednanie upraveného v čl. III. ods. 3 zmluvy o dôchodku, možno dospieť k jedinému záveru, že predmetnú zmluvu o dôchodku je možné vypovedať, len ak by šlo o zmluvu na dobu neurčitú, ktorou však zmluva o dôchodku nie je, keďže zmluva o dôchodku je kogentne zmluvou na dobu určitú. Možno predpokladať, že osoba, ktorá zmluvu vyhotovovala sa domnievala, že zmluva na doživotie je zmluvou na dobu neurčitú, v dôsledku čoho do zmluvy zakomponovala možnosť jej vypovedania, čím konala v omyle podľa § 49a O.z. Pri uplatnení „a contrario“, čiže dôkazu opaku, možno dospieť k nasledovnému znegovaniu normy správania (zmluvného dojednanie výpovede): „Keďže nejde o zmluvu na dobu neurčitú, nemožno ju vypovedať bez uvedenia dôvodu.“ Ak sa uplatní vyššie uvedený výklad zmluvného ustanovenia v spojitosti s účelom kogentných ustanovení upravujúcich zmluvu o dôchodku je jednoznačné, že zmluvu nemožno vypovedať, resp. že výpoveď zmluvy nie je prípustná. Pokiaľ ide o vôľu žalobkyne a žalovanej, ktoré právny úkon uskutočnili, výklad predmetného zmluvného dojednanie má byť realizovaný podľa vôle účastníkov zmluvy. Žalobkyňa v konaní uviedla, že zmluvu podpísala u notárky, pričom nemala možnosť sa s ňou vopred oboznámiť a na ustanovenie o možnosti jej vypovedania bola upozornená až právnym zástupcom pred podaním žaloby na súd v tejto veci. Vôľou žalobkyne pri uzatváraní zmluvy o dôchodku bolo v zmysle čl. I zmluvy o dôchodku prijímať od žalovanej doživotne mesačnú rentu vo výške 500 eur na zabezpečenie jej dôstojného života. Vôľou žalovanej, ako to vyplýva z jej výpovede (zápisnica z pojednávania z 1.12.2022), bolo v čase uzatvárania zmluvy o dôchodku, poskytovať žalobkyni doživotnú rentu vo výške 500 eur mesačne. Z výpovede žalovanej vyplýva, že v čase uzatvorenia zmluvy mala v úmysle plniť si povinnosť poukazovať žalobkyni dôchodok do konca jej života. Z uvedeného je zrejmé, že obe zmluvné strany mali v čase uzatvárania zmluvy v

úmysle poskytovať/prijímať dôchodok do konca života žalobkyne. Ich vôľou nebolo kedykoľvek ukončiť zmluvný vzťah založený zmluvou, a to výpoveďou bez uvedenia akéhokoľvek dôvodu, napriek tomu, že zmluva možnosť jej vypovedania obsahuje. Z vyjadrení žalobkyne vyplýva, že zmluvu pripravovala žalovaná, že žalobkyňa sa s jej obsahom bližšie neoboznámila, keďže dôverovala tvrdeniam žalovanej ako svojej dcéry, že na základe tejto zmluvy sa o ňu do konca života finančne postará. Žalovaná v konaní uviedla, že zmluvu mal pripravovať pán J., a to na žiadosť žalobkyne. Súčasne uviedla, že zmluvné dojednanie o vypovedaní zmluvy mala do zmluvy navrhnuť žalobkyňa. Keďže zmluvné dojednanie o vypovedaní zmluvy je formulované výlučne v prospech žalovanej a ešte aj striktnejšie ako zákon umožňuje vypovedať zmluvu na dobu neurčitú, vyjadrenie žalovanej, je nanajvýš absurdné a vymykajúce sa logickému zmysľaniu. Neexistuje žiaden rozumný dôvod, pre ktorý by mala žalobkyňa záujem navrhnúť do zmluvy možnosť jej vypovedania bez uvedenia dôvodu ak je výlučne v jej neprospech.

„Právny úkon je neurčitý, a teda ani nezrozumiteľný, pokiaľ je prejav vôle síce z jazykovej stránky zrozumiteľný, ale nejednoznačný je jeho vecný obsah – a tým je neurčitý s tým, že neurčitosť nie je možné odstrániť ani použitím výkladových pravidiel (§ 35 ods. 2) alebo dispozitívnych ustanovení zákona. Pri neurčitom právnom úkone totiž nemožno zistiť, čo je jeho predmetom. Právny úkon je určitý, ak nie je vnútorne rozporný jeho obsah a jeho predmet nie je jednoznačne určený – takže ho nie je možné individualizovať. Predpokladom určitosti právneho úkonu je označenie jeho predmetu takým spôsobom, aby ho bolo možné nezameniteľne rozpoznať od iných predmetov. Ak ide o právny úkon, pre ktorý je ustanovená pod sankciou neplatnosti písomná forma, musí táto určitosť obsahu vyplývať z textu listiny, v ktorej je zaznamenaná – nestačí, ak je to známe zmluvným stranám.“ „Právny úkon je neplatný, a tým aj nezrozumiteľný v prípade, ak ani na základe jeho výkladu v súlade s § 35 ods. 2 a 3 nie je možné objektívne zistiť, čo ním malo byť zo slovnej alebo inej stránky vyjadrené, takže druhej strane nie je umožnené sa s týmto prejavom vyjadrujúcim vôľu konajúceho oboznámiť a pochopiť ho.“ (MITTERPACHOVÁ, Jana. § 37 [Náležitosti a neplatnosť právneho úkonu]. In: ŠTEVČEK, Marek, DULAK, Anton, BAJÁNKOVÁ, Jana, FEČÍK, Marián, SEDLAČKO, František, TOMAŠOVIČ, Marek a kol. Občiansky zákonník I. 2. vydání. Praha: C. H. Beck, 2019, s. 261, marg. č. 4., s. 262, marg. č. 5.)

Žalobkyňa má za to, že prvostupňový súd nepostupoval zákonne, ak v prvom rade nedostatočne zistil skutkový stav veci (nezistil pochybnosti v obsahu právneho úkonu, konkrétne sa nezaoberal jazykovým znením zmluvného dojednanie o možnosti vypovedať zmluvu, kde sa uvádza, že ide o zmluvu na dobu neurčitú) a v druhom rade pochybnosti neodstránil jazykovým výkladom právneho úkonu podporeným gramatickým výkladom (pokiaľ ide o význam použitých pojmov), logickým výkladom (pokiaľ ide o vzájomnú nadväznosť použitých pojmov) a systematickým výkladom, pričom neuskutočnil ani výklad vôle strán k dotknutému ustanoveniu. Ak by súd postupoval podľa vyššie uvedených výkladových pravidiel, dospel by k opodstatnenému záveru o neurčitosti a nezrozumiteľnosti časti zmluvy o dôchodku, konkrétne zmluvného dojednanie o možnosti vypovedať zmluvu podľa § 37 O.z., keďže z gramatického/logického výkladu by bolo možné výpoveď uplatniť len v takom prípade, ak by zmluva o dôchodku predstavovala zmluvu na dobu neurčitú a z výkladu vôle zmluvných strán (čo predmetným zmluvným dojednaním zamýšľali) by mal súd za preukázané, že žiadna zo strán sporu nemala v úmysle do zmluvy predmetné zmluvné dojednanie upraviť, resp. žiadna zo zmluvných strán nemala v čase uzatvorenia zmluvy v úmysle umožniť jej ukončenie výpoveďou bez uvedenia dôvodu. Pre neplatnosť zmluvného dojednanie možnosti vypovedania zmluvy v dôsledku jeho neurčitosti, vnútornej rozpornosti a nezrozumiteľnosti, tak zmluvu o dôchodku nemožno platne vypovedať. Prvostupňový súd nedostatočne zistil skutkový stav, ak sa nezaoberal jazykovým znením ustanovenia o možnosti vypovedať zmluvu a tak nezistil jeho neplatnosť pre neurčitosť a nezrozumiteľnosť podľa § 37 O.z. Napriek tomu, že prvostupňový súd vykonal dôkaz – Zmluvu o dôchodku, nedostatočne zistil skutkový stav, pričom následne takto nedostatočne zistený skutkový stav nesprávne právne posúdil. Uvedené zakladá odvolací dôvod podľa ust. § 365 ods. 1 písm. f/ a h/ CSP.

Žalovaná v priebehu konania tvrdila, že osobne, za prítomnosti svedka I. J. doručila žalobkyňi dohodu o ukončení zmluvy o dôchodku. Taktiež uviedla, že na jej podnet malo dôjsť k roztrhaniu oboch originálov zmluvy o dôchodku pred svedkom I. J.. Uvedené potvrdil aj svedok I. J.. Žalobkyňa uviedla, že žalovaná jej žiadnu dohodu za prítomnosti pána J. nedoručovala. Rovnako ako aj nedošlo k žiadnemu roztrhaniu originálov zmluvy. O pravdivosti tvrdenia žalobkyne svedčil fakt, že originálom zmluvy disponuje a tento aj predložila súdu. Keďže sa žalovaná ako aj svedok I. J. nepravdivo vyjadrili k údajnému roztrhaniu originálov zmluvy o dôchodku, existovali dôvodné pochybnosti aj o pravdivosti ďalších tvrdení svedka I. J.. Žalovaná ďalej tvrdila, že osobne, za prítomnosti svedka J. doručila žalobkyňi výpoveď zmluvy o dôchodku. Uvedené potvrdil aj svedok I. J.. Žalobkyňa poprela pravdivosť predmetného tvrdenia. Prvostupňový súd sa k spôsobu doručovania výpovede vyjadril tak, že označil osobné doručovanie výpovede rodinným známym za pomerne neštandardný spôsob doručovania písomností.

Čiže i v súvislosti so spôsobom doručovania výpovede vznikli v konaní pochybnosti o pravdivosti tvrdení žalovanej ako aj svedka I. J.. Žalobkyňa nemala možnosť preukázať negatívnu skutočnosť, že jej výpoveď skutočne doručovaná nebola. Spôsob doručovania, ktorý mala zvoliť žalovaná (osobné doručovanie do bytu žalobkyne za prítomnosti tretej osoby) sa javí ako neveriteľný a špekulatívny, keďže existujú iné prostriedky, ktorými by doručenie výpovede vedela žalovaná, ak by výpoveď naozaj doručovala, podložiť dôkazmi (napr. ak by výpoveď zaslala poštou). Žalovaná ako aj svedok I. J. v konaní taktiež tvrdili, že zmluvu o dôchodku vyhotovoval p. I. J. na podnet žalobkyne a súčasne, že na podnet žalobkyne bola do zmluvy zakomponovaná možnosť jej vypovedania v znení uvedenom v čl. III. ods. 3 zmluvy. Žalobkyňa i tieto tvrdenia poprela. Vzhľadom k tomu, že nevie preukázať negatívnu skutočnosť, t. j. že niečo neurobila, konkrétne, že jej nebola osobne doručovaná výpoveď, že nepožiadala p. I. J. o vypracovanie zmluvy o dôchodku a zakomponovanie možnosti jej vypovedania, dôkazné bremeno v tejto veci bolo na žalovanej. Jediný dôkaz, ktorý žalovaná zadovážila na podporu svojho tvrdenia, bola výpoveď p. I. J.. V tejto súvislosti mal súd posudzovať aj výpovednú hodnotu svedectva pána I. J., ako aj to, či to čo tvrdí, je pravdepodobné, keďže ten na jednej strane tvrdil, že pripravoval zmluvu o dôchodku pre žalobkyňu, na jej podnet a následne pripravoval dohodu o skončení zmluvy, výpoveď zmluvy a ako jediný mal byť prítomný pri ich odovzdávaní žalobkyňi. Uvedené tzv. „konanie na obe strany“ taktiež v konaní vyvolalo pochybnosti o hodnovernosti svedka I. J.. Prvostupňový súd mal byť obzvlášť obozretný pri posudzovaní dôkazov, ktoré vyplývajú výlučne z tvrdenia žalovanej a jedného, jej rodine blízkeho svedka, podloženého len nimi vyprodukovanej listinnej podoby výpovede, keďže žalobkyňa nemá možnosť preukázať svoje tvrdenia, čiže negatívnu skutočnosť, konkrétne, že nepožiadala o vypracovanie zmluvy o dôchodku pána J. a že jej výpoveď zmluvy nebola doručovaná. Taktiež vyvstáva otázka v súvislosti s prípravou zmluvy o dôchodku, ktorej posúdenie bolo v kompetencii súdu, prečo žalovaná disponuje nepodpísanou verziou zmluvy o dôchodku, ak ju sama nevyhotovovala, resp. ju niekto nevyhotovoval na jej podnet? Vzhľadom k tomu, že svedecká výpoveď p. J. bola jediným dôkazom, ktorým malo byť preukázané doručenie výpovede žalobkyne, je žalobkyňa presvedčená, že súd sa mal každým dôkazom zaoberať zvlášť, a následne aj v ich vzájomných súvislostiach, na základe čoho by nadobudol pochybnosti o hodnovernosti výpovede svedka I. J.. Prvostupňový súd sa taktiež vôbec nezaoberal námietkou žalobkyne, podľa ktorej, v kontexte celkových vzťahov sporových strán, by aj prípadné účinné podanie výpovede zmluvy zo strany žalovanej predstavovalo výkon práva v rozpore s dobrými mravmi podľa § 3 O.z. Tým, že súd neposudzoval jednotlivé dôkazy v ich vzájomných súvislostiach, pričom nezal do úvahy ani správanie sa žalovanej k žalobkyňi pri ich hodnotení, dospel k nesprávnym skutkovým zisteniam. Uvedené zakladá odvolací dôvod podľa § 365 ods. 1 písm. f/ CSP. Prvostupňový súd neposudzoval ani hodnovernosť svedka a pravdivosť, či možnosť/uveriteľnosť jeho tvrdení, napriek existencii pochybností o jeho hodnovernosti, čím výpoveď svedka ako dôkaz nesprávne právne posúdil. Uvedené zakladá odvolací dôvod podľa ust. § 365 ods. 1 písm. h/ CSP. I keď je v zápisnici z predmetného pojednávania zo 14.3.2023 uvedené, že strany sporu mali záverečnú reč, v skutočnosti sa vyjadrovali len k vyjadreniu protistrany, s ktorým boli oboznámení na danom pojednávaní. K záverečnej reči strany sporu vyzvané neboli, preto následné uznesenie prvostupňového súdu, ktorým vyhlásil dokazovanie za skončené bolo prekvapivé. Uvedená skutočnosť by mala byť dostatočne zachytená vo zvukovom zázname z pojednávania konaného dňa 14.3.2023. Odňatie práva žalobkyne predniesť pred skončením dokazovania záverečnú reč, je zásahom do jej základného práva na súdnu ochranu podľa § 46 ods. 1 Ústavy SR a súčasne aj práva na spravodlivé súdne konanie upravené v čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd. Uvedeným excesom v postupe súdu, prvostupňový súd znemožnil žalobkyňi, aby uskutočnila jej patriace práva v takej miere, že došlo k poručeniu jej práva na spravodlivý proces, čo zakladá odvolací dôvod v zmysle § 365 ods. 1 písm. b/ CSP.

Na pojednávaní konanom dňa 1.12.2022 sa uskutočnil výsluch svedkov. Prvostupňový súd pred výsluchom svedkov, svedkov podľa § 196 ods. 2 CSP nepoučil, napriek tomu, že sa poučenie konštatuje v zápisnici z pojednávania. Svedčí o tom zvukový záznam vyhotovený z pojednávania. Výpovede svedkov, ktoré boli získané z dôkazných prostriedkov - výsluchov, sú v dôsledku porušenia kogentných ustanovení (§ 196 ods. 2, 2. veta CSP) nezákonnými dôkazmi, ktoré nemôžu slúžiť ako podklad pre rozhodnutie vo veci. Absencia poučenia svedka či už v civilnom alebo trestnom konaní, predstavuje procesné pochybenie súdu spôsobujúce nezákonnosť jeho výpovede. Jediným dôkazom o tom, že zmluvu o dôchodku mal vyhotovovať pán J. na žiadosť žalobkyne ako aj o tom, že pán J. doručoval žalobkyňi osobne so žalovanou výpoveď zmluvy o dôchodku, je výpoveď svedka I. J.. V zmysle vyššie uvedeného výpoveď svedka I. J. je nezákonným dôkazom. Z vykonaného dokazovania má žalobkyňa za to, že prvostupňový súd považoval zmluvu o dôchodku za vypovedanú výlučne na podklade nezákonnej výpovede svedka J.. Žalobkyňa sa súčasne domnieva, že v dôsledku nepoučenia

svedka I. J., tento nevy povedal pravdu a určité skutočnosti zamlčal. Ide o nasledovné skutočnosti: Žalobkyňa zistila z verejne dostupného obchodného registra, že pán J. zamlčal pri svojej výpovedi podstatnú skutočnosť, že v súčasnosti je spoločníkom spolu s manželom žalovanej v spoločnosti LEASE CUKROVARSKA s.r.o., IČO: 51 404 702, kde sú obaja aj konatelia. Pričom na otázku súdu, aký má vzťah k stranám sporu uviedol, že pracoval vo firme manžela žalovanej, tú pozná od roku 2002, pani B. pozná od roku 2004 (str. 8 zápisnice z pojednávania zo dňa 1.12.2022). Pre doplnenie žalobkyňa uvádza, že tento dôkaz mohol súd vykonať i bez návrhu podľa § 185 ods. 2 CSP. Syn žalobkyne pán P. B. si dodatočne spomenul na to, že v rokoch 2016 až 2019 bola na LV č. XXXX pre k.ú. F., na ktorom je evidovaný dom vo výlučnom vlastníctve žalovanej, v ktorom má žalobkyňa právo doživotného bývania, zriadené záložné právo v prospech I. J., pričom vklad záložného práva bol na OS Nitra, katastrálnom odbore vedený pod č. V 11061/2016 a jeho výmaz pod č. Z 7884/2019. Uvedené našiel syn žalobkyne zapísané vo svojej dokumentácii. Bližšie informácie žalobkyňa nemá, keďže Okresný úrad Nitra, katastrálny odbor takéto informácie poskytuje len vlastníkom nehnuteľnosti. Svedok I. J. tak rovnako zamlčal aj skutočnosť, že bol/je veriteľom žalovanej, resp. že jej poskytol pôžičku pravdepodobne niekedy v roku 2016. Čiže nie je úplné/pravdivé jeho tvrdenie, že pozná žalovanú len ako manželku jeho bývalého zamestnávateľa, ale existovali, príp. existujú medzi nimi záväzkové vzťahy, ktoré majú vplyv aj na posudzovanie hodnovernosti výpovede svedka, keďže ak je, resp. bol veriteľom žalovanej v čase uzatvorenia zmluvy o dôchodku, môže/mohol mať záujem na tom, aby žalovaná dôchodok žalobkyňi nevyplácala. Opomenutie konania prvostupňového súdu poučiť svedkov pred ich výsluchom o ich právach a povinnostiach ako svedkov, t.j. uvedená procesná vada prvostupňového súdu mala za následok nesprávne rozhodnutie vo veci, čo zakladá odvolací dôvod podľa § 365 ods. 1 písm. d/ CSP. „Za takúto inú vadu konania sa spravidla považuje najmä porušenie ustanovení o dokazovaní, a to tým, že súd vôbec nezisťoval skutočnosti rozhodujúce pre posúdenie veci aj napriek tomu, že boli tvrdené a na ich preukázanie boli navrhnuté dôkazy, porušenie ustanovenia o vykonávaní jednotlivých dôkazných prostriedkov, (napr. osoba, ktorá mala byť vypočutá ako svedok, bola vypočutá ako účastník konania, svedok nebol o svojich povinnostiach riadne poučený, dôkaz listinou bol vykonaný v rozpore s § 129 OSP a pod.), nevykonanie dôkazu navrhnutého účastníkom na preukázanie rozhodujúcej skutočnosti, hoci súd následne dospel k záveru, že účastník neuniesol dôkazné bremeno, odklon odvolacieho súdu od skutkových záverov súdu prvého stupňa bez zopakovania dôkazov alebo doplnenia dokazovania, nesplnenie poučovacej povinnosti, zohľadnenie skutočnosti, ktorá z dokazovania nevyplývala, opomenutie rozhodnej skutočnosti, ktorá vyšla v konaní najavo a logický rozpor v hodnotení dôkazov (nemožno pritom vylúčiť, že v závislosti od konkrétnych okolností môže vyššie uvedený nesprávny procesný postup súdu nadobudnúť intenzitu vady v zmysle § 237 písm. f/ OSP, spočívajúcu v odňatí možnosti účastníkovi konať pred súdom).“ (Kolektív autorov, Dokazovanie v civilnom a trestnom konaní, vydanie Justičná akadémia Slovenskej republiky, Pezinok 2012, s.100) Taktiež prvostupňový súd, svojim nesprávnym procesným postupom, kedy použil ako podklad pre svoje rozhodnutie skutkové zistenia získané z nezákonných dôkazov (nezákonných výsluchov), znemožnil žalobkyňi, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu jej práva na spravodlivý proces, čím je daný odvolací dôvod podľa § 265 ods. 1 písm. b/ CSP.

3. Žalovaná sa k odvolaniu žalobkyne vyjadrila tak, že navrhla napadnutý rozsudok súdu prvej inštancie z dôvodu jeho vecnej správnosti potvrdiť. S rozsudkom sa stotožňuje v celom rozsahu, ako aj s odôvodnením tohto rozhodnutia, kde súd veľmi jasne a presvedčivo odôvodnil svoje rozhodnutie. K tvrdeniu žalobkyne, že z povahy § 842 O.z. vyplýva, že sa od neho nemožno odchyliť, žalovaná uviedla, že v zmysle ust. § 2 ods. 3 O. z. platí, že „Účastníci občianskoprávných vzťahov si môžu vzájomné práva a povinnosti upraviť dohodou odchyľne od zákona, ak to zákon výslovne nezakazuje a ak z povahy ustanovení zákona nevyplýva, že sa od neho nemožno odchyliť.“ V ustanovení odseku 3 je normovaná klasická dichotómia právnych noriem kogentných a právnych noriem dispozitívnych. Pomerne inštruktívne pravidlo obsiahnuté v odseku 3, totiž že subjekty súkromného práva sa môžu dohodou odchyliť od právnej úpravy v prípade, ak nejde o právnu úpravu kogentnú, však z teoretického hľadiska ako rozlišovacie kritérium právnych noriem dispozitívnych a kogentných nestačí. Pre hlbšie pochopenie rozdielu medzi právnou normou dispozitívnou a kogentnou nie je podstatná aplikačná rovina vo forme spoľahlivého identifikovania možnosti „odchyliť sa“ od zákonného textu. Podstata tohto hlbšieho rozlíšenia spočíva v axiomatickej rovine právnych princípov. Nadviazala v tejto súvislosti na výklady o princípe autonómie vôle. Princíp autonómie vôle znamená prejavenie slobody jednotlivca svojou autonómnou, na objektívnom práve nezávislou vôľou stanovovať práva a povinnosti nezávisle od textu právnej normy. Inak povedané, tam, kde intenzita spoločenského záujmu neodôvodňuje kogentné (spravidla imperatívne) ustanovenie práv a povinností priamo zákonom, môže subjekt práva

prejavením svojej vôle ustanovenie zákona postaviť do roviny hypotetického, subsidiárneho režimu práv a povinností. To znamená, že zákon v dispozitívnej norme ustanovuje práva a povinnosti len podmienene, t. j. pre prípad, že subjekt svoju (inú) vôľu neprejaví. Z uvedeného vyplýva, že subjekty práva môžu v stanovených prípadoch vylúčiť aplikáciu dispozitívnej právnej normy vytvorením vlastnej (autonómnej) právnej normy. Až výlučne v prípade, keď takúto vôľu neprejavia a autonómnou normu nevytvoria, nastupuje režim dispozitívnej právnej normy. Ako vidno, na tejto hlbšej úrovni spočíva dichotómia právnych noriem so zreteľom na uplatnenie princípu autonómie vôle v rozlišovaní kogentných noriem, vylučujúcich vytvorenie autonómnej normy na jednej strane, a autonómnych právnych noriem umožňujúcich uplatnenie autonómnej vôle vo forme vylúčenia aplikácie dispozitívnej právnej normy, ktorej režim nastupuje iba pre prípad absencie tejto vôle, na strane druhej. Miera výskytu kogentných právnych noriem v súkromnom práve tak vlastne poukazuje na mieru uplatnenia ľudskej slobody v súkromnoprávných vzťahoch. Platí, že počet kogentných právnych noriem by mal byť v súkromnom práve minimálny, odôvodnený predovšetkým sociálnou funkciou súkromného práva. Najvyšší súd ČR sp. zn. 30 Cdo 1244/99: Mezi základní zásady soukromého práva patří zásada individuální autonomie, resp. autonomie vôle (možnosť učiniť právni úkon, zvolit si obsah i formu, vybrat si adresáta), zásada, že dovoleno je vše, co není výslovně zakázáno, zásada pacta sunt servanda (smlouvy se mají plnit) a zásada dispozitivnosti (možnosť odchyliť se od právní úpravy). Ústavný súd ČR I. ÚS 557/05: Podmínkou fungování právního státu je respektování autonomní sféry jednotlivce, která také požívá ochrany ze strany státu tak, že na jedné straně stát zajišťuje takovou ochranu proti zásahům ze strany třetích subjektů, jednak sám vyvíjí pouze takovou aktivitu, kterou do této sféry sám nezasahuje, resp. zasahuje pouze v případech, které jsou odůvodněny určitým veřejným zájmem, a kdy je takový zásah proporcionální (přiměřený) s ohledem na cíle, jichž má být dosaženo. Právo jednotlivce na autonomii vôle, tj. v důsledku svobody jednotlivce, je jedním z projevů a institucionálních garancí principu svobody jednotlivce. Je na státní moci, pokud usiluje o to být mocí s atributy právního státu, aby uznala autonomní projevy vôle jednotlivců a jí odpovídající jednání, pokud především nezasahuje do práv třetích osob. V takových případech musí státní moc takové projevy jednotlivců toliko respektovat, příp. aprobovat, pokud má takové jednání event. vyvolávat další právní důsledky.

Žalobkyňa v ďalšej časti svojho odvolania poukazuje na skutočnosť, že zmluvné dojednanie o možnosti vypovedania zmluvy by podľa jej názoru malo byť neplatné pre jeho neurčitosť, ku ktorému tvrdeniu žalovaná uviedla, že určitosť právneho úkonu je zákonnou podmienkou jeho platnosti a je považovaná za náležitosť prejavu vôle. Právny úkon možno považovať za určitý vtedy, ak jeho obsah nie je vnútorne rozporný a súčasne je jeho predmet jasne určený. Vychádzajúc z princípu preferencie platnosti právneho úkonu pred jeho neplatnosťou súčasne platí, že aj v prípade určitých pochybností o určitosti obsahu či predmetu právneho úkonu bude tento neplatným len vtedy, ak tieto nedostatky nemožno preklenúť ani použitím interpretačných pravidiel ustanovených v § 35 ods. 1 a 2 O. z. Ak totiž tieto nedostatky možno takýmto spôsobom preklenúť, je ústavnou povinnosťou všeobecného súdu uprednostniť výklad, ktorý vedie k platnosti právneho úkonu, a nie naopak. Preferencia výkladu uchovávaného právny úkon v platnosti kladie vysoké nároky aj na odôvodnenie rozhodnutia všeobecného súdu, ktorým sa právny úkon vyhlasuje za neplatný. Z takého rozhodnutia musí byť najmä dostatočne zrejmé, z akého právneho dôvodu má neplatnosť právneho úkonu vyplývať, či porušenie danej právnej normy skutočne vedie k neplatnosti právneho úkonu a aké skutkové zistenia preukazujú naplnenie predpokladov právnej normy, z ktorej vyplýva neplatnosť právneho úkonu. Prehnané formalistické požiadavky všeobecného súdu by boli ústavne neakceptovateľné. Úloha všeobecného súdu pri hľadaní riešenia súdnej právnej veci a interpretácii relevantných právnych úkonov totiž nespočíva vo „vyhľadávaní“ dôvodov neurčitosti (prípadne iných dôvodov jeho neplatnosti), ale v poskytnutí súdnej ochrany účastníkom občianskeho súdneho konania. Táto má byť založená okrem iného aj na zohľadnení a plnej aplikácii všetkých zákonných kritérií platných pre výklad právnych úkonov a súčasnej preferencii výkladu v prospech platnosti, a nie neplatnosti právneho úkonu.

V súvislosti s predložením originálu predmetnej zmluvy uviedla, že žalovaná v konaní žiadala predloženie tohto originálu. Napriek tomu, že tento originál si vyžiadal aj súd, tak žalobkyňa predložila súdu len overenú fotokópiu tejto zmluvy. K odvolaniu žalobkyňa predložila sken tejto zmluvy, avšak z tohto skenu nie je zrejmé kedy bol tento vyhotovený a či bol vyhotovený z originálu zmluvy alebo z jej fotokópie.

Žalobkyňa spochybňuje doručenie výpovede za prítomnosti svedka. V tejto súvislosti je potrebné uviesť, že výpoveď svedka p. J. bola podporená aj výpoveďou druhej svedkyne, ktorá vo svojej výpovedi sama uviedla, že pri rozhovore jej žalobkyňa uviedla, že zmluva o dôchodku bola medzi stranami ukončená. Je teda zrejmé, že na základe niečoho žalobkyňa považovala zmluvu za ukončenú. Ak teda žalobkyňa tvrdí, že k roztrhaniu zmlúv nikdy nedošlo, potom mohla tvrdiť, že zmluva bola ukončená len na základe

tohto, že jej bola doručená výpoveď z tejto zmluvy. Navyše sama žalobkyňa v konaní ako aj vo svojich písomných podaniach uvádzala, že nárok si začala uplatňovať až po tom, ako bola poučená svojim právnym zástupcom. V neposlednom rade v neprospech žalobkyne v tejto súvislosti svedčí aj zvukový záznam ktorý sa nachádza v spise.

Pri dokazovaní negatívnych skutočností sa pomerne často spomína a aplikuje tzv. negatívna dôkazná teória, podľa ktorej sa negatívne skutočnosti v zásade nedokazujú. Dôsledkom toho, že negatívnu skutočnosť nemožno dokázať, je prenesenie dôkazného bremena na stranu, ktorá tvrdí opačnú, teda pozitívnu skutočnosť. Od tejto teórie sa postupne upúšťa. Nie je totiž pravda, že negatívnu skutočnosť nie je možné preukázať. Pri týchto úvahách sa vychádza z toho, že skutočnosť je kauzálna a teda všetko – aj absencia niečoho – je niečoho dôsledkom a niečoho príčinou, pričom významné je aj to, že skutočnosti poznávame nielen vnímaním (zmyslami), ale aj usudzovaním, teda rozumom. Je teda prijímaný záver, že okolnosť, že majú byť dokazované negatívne skutočnosti, nemôže mať na delenie dôkazného bremena žiadny vplyv. Okrem možnosti dokazovania negatívnych skutočností nepriamo, možno negatívne skutočnosti preukazovať aj prostredníctvom tzv. dôkazu prima facie (Anscheinsbeweis). Dôkaz prima facie je založený na typickom priebehu určitého deja. Dôkaz prima facie predstavuje určitú možnosť zovšeobecnenia a možnosť vychádzať z poznatkov o bežnom a pravidelnom chode vecí, ktoré umožňujú rekonštruovať skutočnosť, pokiaľ to nie je možné pomocou dôkazov a logiky. Ak sa nemá skúsenosť použiť, protistrana musí záver, ktorý sa na základe tejto skúsenosti (dôkazu prima facie) vyvodzuje, výrazne spochybniť. Preukázať musí skutočnosti, prostredníctvom ktorých tento záver spochybňuje. Žalovaná, čo sa týka záverečných rečí uviedla, že ona osobne postup súdu pochopila, a to čo žalobkyňa považovala len za vyjadrenie sa k podaniu, žalovaná brala ako možnosť záverečnej reči. K otázke poučenia svedka sa žalovaná nevie vyjadriť a v tejto súvislosti žalovaná poukazuje na zápisnicu o pojednávaní.

Napokon žalobkyňa vo svojom odvolaní poukazuje na nové skutočnosti, ktoré v konaní na prvom stupni nepredložila, hoci tak mala možnosť urobiť, konkrétne žalobkyňa poukazuje na výpis z obchodného registra spoločnosti LEASE CUKROVARSKÁ s.r.o. a list vlastníctva č. XXXX, k. ú. F.. Právo na uvedenie prípadných novôt je podmienené nezavinením doterajšieho nepoužitia týchto skutočností a dôkazov. Bude teda úlohou žalobkyne aby vo svojom odvolaní dokázala, že nové prostriedky procesného útoku a nové prostriedky procesnej obrany, ktoré uvádza „až teraz“, nemohla v doterajšom priebehu konania použiť bez svojej viny. Keďže tento predpoklad úspešne nespĺnila, na novoty nemôže odvolací súd prihliadnuť.

4. Žalobkyňa k vyjadreniu žalovanej uviedla, že žalovaná v čl. II. vyjadrenia cituje judikatúru českých súdov a súčasne rozoberá kogentnosť a dispozitívnosť právnych noriem, kladúc dôraz na zásadu zmluvnej voľnosti, podľa názoru žalovanej, zásada zmluvnej voľnosti umožňuje účastníkom upraviť si zmluvu o dôchodku zmluvu odchyľne od zákona, z čoho možno vyvodiť, že ust. § 842 O.z. považuje za dispozitívnu právnu normu. Žalobkyňa sa s uvedeným názorom nestotožňuje a má za to, že ust. § 482 O.z. je kogentným ustanovením, od ktorého sa nemožno odchyliť. Zmluva o dôchodku musí byť vždy uzatvorená na dožitie prijímateľa dôchodku alebo na inak určenú dobu avšak neurčitého trvania. V opačnom prípade, ak by predmetné zákonné ustanovenie nemalo kogentnú povahu, zmluvné strany by mohli uzatvoriť aj zmluvu o dôchodku napr. na rok, čo sa však prieči priamo účelu zmluvy. Rovnaký právny názor vo vzťahu ku kogentnosti predmetnej právnej úpravy zastáva aj judikatúra najvyšších súdnych autorít (napr. NS SR sp.zn. 3M Cdo 9/2011, Rc 21/2014, ÚS SR sp. zn. IV. ÚS 550/2012). Zmluva o dôchodku predstavuje právny inštitút sui generis, ktorého právna úprava má zabezpečiť zvýšenú istotu prijímateľa, že do svojho dožitia (príp. do inej doby neurčitého trvania, napr. do času, kým mu bude priznaný starobný dôchodok) bude od poskytovateľa dostávať pravidelné dávky na zabezpečenie jeho životných potrieb. Žalobkyňa má za to, že zákonodarca tým, že kogentne určil zmluvu o dôchodku za zmluvu na dobu určitú, sledoval nemožnosť jej jednostranného vypovedania, najmä zo strany poskytovateľa dôchodku, čím by sa výrazne zasiahlo do istoty prijímateľa dôchodku, resp. by neexistovala istota prijímateľa dôchodku, že skutočne po určitú dobu, dávky dôchodku bude dostávať. Narušenie istoty prijímateľa dôchodku možnosťou vypovedania zmluvy bez uvedenia dôvodu, či už podľa § 582 ods. 1 O.z. alebo na základe zmluvného dojednaní takejto možnosti, odporuje účelu zmluvy, v dôsledku čoho odporuje zákonnej kogentnej úprave tohto právneho inštitútu. Vzhľadom k tomu, že zmluvné dojednanie možnosti vypovedania zmluvy zakladá možnosť jej vypovedania bez uvedenia dôvodu a za zjednodušenejších podmienok ako by bolo možné vypovedať zmluvu na dobu neurčitú v zmysle zákona, odporuje zákonu. Žalobkyňa je toho názoru, že predmetné zmluvné dojednanie je pre jeho rozpor so zákonom neplatné podľa § 39 O.z. Taktiež samotné uplatnenie výpovede bez uvedenia dôvodu zo strany žalovanej nemožno označiť inak ako za neplatné, keďže sa prieči účelu,

ktorý strany sporu sledovali pri uzatváraní zmluvy, ktorým je vyplácanie dôchodku „doživotne“ (uvedené vyplýva z výpovedí strán sporu na pojednávaní konanom dňa 1.12.2022), ako aj ustanoveniam zmluvy, ktoré zakladajú právo žalobkyne na doživotné prijímanie dôchodku. Okrem toho, osoba, ktorá zmluvu pripravovala si zjavne nesprávne myslela, že predmetná zmluva je zmluvou na dobu neurčitú. V dôsledku predmetnej „nevedomosti“ tak došlo k omylu z jej strany, keď do zmluvy zakomponovala možnosť jej vypovedania z dôvodu, že „ide o zmluvu na dobu neurčitú“. Resp. možno predpokladať, že možnosť vypovedania zmluvy bola do zmluvy zakomponovaná úmyselne s cieľom uviesť žalobkyňu do omylu, že zmluva je uzatvorená na dobu neurčitú. Uvedené taktiež podľa názoru žalobkyne zakladá neplatnosť predmetného zmluvného dojednaní, a to s poukazom na § 49a O.z. V súvislosti s možnosťou zmluvného dohodnutia výpovede zmluvy o dôchodku žalobkyňa zastáva názor, že táto by mala byť v zásade nevypovedateľná. Aktuálna judikatúra doposiaľ neriešila, či je možné platne si v zmluve o dôchodku dohodnúť jej vypovedanie bez uvedenia dôvodu. Ak by sme sa však hlbšie zamysleli nad aktuálnou rozhodovacou praxou súdov, podľa ktorých nie je možné vypovedať tento typ zmluvy podľa § 582 ods. 1 O.z., keďže by došlo k narušeniu istoty prijímateľa, ktorá je hlavným účelom, ktorý táto zmluva sleduje, dospeli by sme k záveru, že zmluvné dojednanie výpovede zmluvy bez uvedenia dôvodu je taktiež vylúčené, pretože dochádza k rovnakému narušeniu právnej istoty prijímateľa, ako by tomu bolo v prípade uplatnenia výpovede podľa § 582 ods. 1 O.z. Žalobkyňa v konaní pred súdom prvého stupňa upozorňovala aj na vypovedanie zmluvy zo strany žalovanej v širšom kontexte s dôrazom na dobré mravy, k čomu predložila relevantné dôkazy. Napriek tomu, že žalobkyňa má za to, že dohoda o možnosti vypovedať zmluvu o dôchodku bez uvedenia dôvodu je s poukazom na vyššie uvedenú argumentáciu neplatná, žalobkyňa je toho názoru, že i samotné uplatnenie výpovede zo strany žalovanej je prinajmenšom neštandardné a vyvoláva stav právnej neistoty. Žalovaná bez existencie listinných dôkazov len tvrdila, že výpoveď zmluvy žalobkyňi doručila. Na podporu svojich tvrdení zadovážila dôkaz, a to svedeckú výpoveď p. J., ktorý mal byť pri doručovaní výpovede prítomný. Celkový spôsob a okolnosti doručovania výpovede boli neštandardné, nepreukázateľné a ťažko uveriteľné. Žalobkyňa v priebehu celého prvostupňového konania zotrvala na tom, že jej výpoveď doručovaná nebola. Ak by skutočne bola výpoveď vyhotovená ešte pred začatím tohto konania, prečo žalovaná, ak by došlo k „údajnému odmietnutiu prevzatia výpovede žalobkyňou“ neodoslala výpoveď poštou, najmä ak iné písomnosti žalobkyňi poštou bežne zasiela, tak aby mala o doručení výpovede doklad? Jediný, kto prisvedčil žalovanej, že doručovala výpoveď zmluvy žalobkyňi bol p. J.. O. J. okrem toho tvrdil, i keď tieto tvrdenia žalobkyňa poprela, že práve on vyhotovoval zmluvu o dôchodku na žiadosť žalobkyne. Na jednej strane p. J. tvrdil, že zhotovil na žiadosť žalobkyne zmluvu o dôchodku, pričom ju mal stretnúť len pár krát v živote (z čoho by malo podľa tvrdení protistrany vyplývať, že žalobkyňa sama navrhla zakomponovanie možnosti vypovedania zmluvy do zmluvy za zjednodušenejších podmienok ako vôbec upravuje zákon pre zmluvy uzatvorené na dobu neurčitú) a následne tvrdí, že jej doručoval výpoveď tejto zmluvy so žalovanou. Z uvedeného jednoznačne vyplýva, že ak aj p. J. zmluvu o dôchodku pripravoval, tak ju pripravoval pre žalovanú a výlučne v záujme žalovanej do nej upravil možnosť jej vypovedania. V kontexte celkového správania sa žalovanej ako aj vyjadrení p. J. je nepravdepodobné, že by práve p. J. mala žalobkyňa žiadať o vyhotovovanie zmluvy o dôchodku, najmä ak je priateľom žalovanej a jej rodiny a žalobkyňa, i keď ho pár krát v minulosti stretla, nemala žiaden dôvod, pre ktorý by práve jeho žiadala o prípravu akejkoľvek zmluvy. Za ďalšie, ak skutočne nie je blízkou osobou žalovanej (ako to deklaroval na začiatku svojho výsluchu), tak je skutočne zarážajúce, že práve on mal ísť so žalovanou doručovať výpoveď žalobkyňi zo H. Q. F.. Tvrdenia p. J. sa tak v celkovom vnímaní širších súvislostí javia ako nepravdivé a špekulatívne, čo v konečnom dôsledku znamená, že ich možno označiť za nepravdepodobné. O to viac, že sa ukázala jeho výpoveď ako nepravdivá, keďže na otázku súdu, aký má vzťah k stranám sporu uviedol, že bol zamestnancom manžela žalovanej, pričom zamlčal skutočnosť, že aktuálne je spoločníkom v spoločnosti s manželom žalovanej, t. j. že sú v úzkom kontakte, pričom aj ich majetková štruktúra je previazaná. S ohľadom na uvedené skutočnosti má žalobkyňa za to, že p. J. nie je a nemohol byť dôveryhodným svedkom v tomto konaní. Vzhľadom na nedôveryhodnosť svedka p. J., ktorého výpoveď považoval súd za kľúčový dôkaz, prvostupňové rozhodnutie trpí nezákonnosťou. Napriek tomu, že judikatúra najvyšších súdnych autorít preferuje výklad neurčitých právnych noriem v prospech platnosti, žalobkyňa má za to, že výklad, ktorý by umožňoval vypovedanie zmluvy bez uvedenia dôvodu napriek tomu, že ide o zmluvu na dobu určitú, by znamenal, že predmetné zmluvné dojednanie by bolo v rozpore s kogentnými ustanoveniami zákona, resp. by zákon obchádzali, keďže by obchádzali účel zmluvy sledovaný zákonodarcom. S poukazom na uvedené, preferencia platnosti predmetného zmluvného dojednaní neobstojí, pre jeho zrejmy rozpor so zákonom, resp. zrejme obchádzanie zákona jeho zmením. Žalobkyňa poukázala na to, že tak ako nedošlo k „údajnému“ roztrhaniu originálov (uvedené tvrdí žalovaná ako aj svedok p. J.) tak nedošlo ani k údajnému

doručovaní dohody o zrušení zmluvy či výpovede zmluvy o dôchodku (uvedené tvrdí žalovaná ako aj svedok J.). V konaní pred súdom prvého stupňa bolo preukázané, že tvrdenie žalovanej a svedka p. J. je nepravdivé, preto i pravdivosť ďalších ich tvrdení bola v konaní spochybnená, s čím sa však súd prvého stupňa v konaní nevysporiadal. Tvrdenie žalovanej, že ukončenie zmluvy bolo podporené aj výpoveďou druhej svedkyne (p. N. B.), je tendenčné. Z konania vyplynulo, že svedkyňa vošla do domu žalobkyne bez jej súhlasu a povolenia a žalobkyňa svojou prítomnosťou nemilo zaskočila v jej domácnosti, pričom dvere do bytu žalobkyne jej otvorila práve žalovaná a celú predmetnú neželanú návštevu zariadila práve žalovaná. Žalobkyňa nemá so svedkyňou dobrý vzťah, roky sa nerozprávali ani nenavštevovali pre konflikty v rodine. Žalobkyňa bola v strese z jej prítomnosti, nevedela, čo svojou návštevou sleduje a tak, ak aj niečo povedala svedkyňi tak, len preto, aby ju už neobťažovala svojimi otázkami a opustila jej byt. Predmetná návšteva bola zinscenovaná žalovanou cielene, za účelom vyhotovenia účelového nezákonného dôkazu - zvukového záznamu. Žalovaná si bola vedomá, že žalobkyňa v tak vyhrotenej situácii odpovie tak, ako žalovanej bude vyhovovať. V prvostupňovom konaní žalobkyňa súdu uviedla, že zvukový záznam je vykonštruovaný a vyhotovený nezákonne bez jej súhlasu a vedomia, na základe čoho tento dôkaz navrhovala nevykonať. V konaní pred súdom prvého stupňa tak existovali pochybnosti aj o dôveryhodnosti svedka p. N. B.. V ďalšom texte vyjadrenia žalovaná poukazuje na údajné vyjadrenie žalobkyne, že si svoj nárok začala uplatňovať až potom, ako bola poučená svojím advokátom. Uvedené tvrdenie považuje žalobkyňa za zavádzajúce a nekorešpondujúce s tvrdeniami žalobkyne obsiahnutými v spise prvostupňového konania, pretože žalobkyňa nikdy uvedené netvrdila. Súčasne nie je zrejmé, čo týmto tvrdením žalovaná sleduje. Žalobkyňa sa vyjadrila len v súvislosti so zmluvným dojednaním možnosti vypovedania zmluvy, že o výpovedi nevedela, a to až do času, kým ju na zmluvné dojednanie neupozornil jej právny zástupca. Vo vyjadrení sa žalovaná venuje aj možnosti preukázania negatívnej skutočnosti v konaní, keďže žalobkyňa v odvolaní poukázala na skutočnosť, že nemala možnosť preukázať, že jej žiadna výpoveď doručovaná nebola, že p. J. nepožiadala o vyhotovenie zmluvy o dôchodku a taktiež, že nežiadala do zmluvy zakomponovať možnosť jej vypovedania bez uvedenia dôvodu, ktoré je výlučne v záujme žalovanej. Žalobkyňa má za to, že z vykonaných dôkazov ako aj samotnej logiky v kontexte celkového správania sa žalovanej k žalobkyňi, nepravdivých tvrdení žalovanej a svedka p. J. a spochybnených tvrdení svedka p. J. a p. N. B. bolo nepravdepodobné, že by si žalobkyňa objednávala u p. J. vypracovanie zmluvy o dôchodku. Tvrdenia žalovanej ako aj p. J. v tejto súvislosti sú absurdné, keďže žalobkyňa videla p. J. len niekoľko krát a neexistoval žiaden dôvod, prečo by práve od neho žiadala vypracovanie pre ňu nevýhodnej zmluvy, vzhľadom k tomu, že nie je právnikom a zároveň je blízkym priateľom rodiny žalovanej. Rovnako má žalobkyňa za to, že v konaní pred súdom prvého stupňa boli preukázané aj pochybnosti o doručovaní výpovede žalobkyňi za prítomnosti p. J.. Vystáva otázka, prečo práve on, ak nie je blízkou osobou žalovanej, ako to vyjadril vo svojej výpovedi, by šiel zo H. Q. F. doručovať niečo osobne spolu so žalovanou žalobkyňi. Taktiež je otázne a pochybnosti vyvolávajúce to, že žalovaná, napriek údajnému odmietnutiu prevziať výpoveď žalobkyňou, túto nedoručovala žalobkyňi prostredníctvom pošty, tak, aby o tom mala dôkaz. Práve celý žalovanou uvádzaný proces doručovania výpovede javí znaky nepravdepodobnosti a špekulatívnosti, čo vyvolalo pochybnosti o jeho pravdivosti. Nepravdivosť tvrdení p. J. bola podporená aj tým, že tvrdil, ako sám videl roztrhanie originálov zmluvy, pričom originálom zmluvy žalobkyňa disponuje a poprela akékoľvek roztrhanie zmluvy. Žalobkyňa má za to, že vyššie uvedené tvrdenia žalovanej boli v konaní dostatočne spochybnené, pričom žalobkyňa skutočne nemá možnosť na ich popretie predložiť žiaden dôkaz. Prvostupňový súd sa však pochybnosťami ohľadom tvrdení žalovanej nezaoberal a mal tieto tvrdenia za preukázané výlučne na základe dôkazu, ktorým bola výpoveď svedka p. J.. Žalobkyňa je presvedčená, že súd mal v takomto prípade odstraňovať pochybnosti, resp. vyhodnotiť jednotlivé dôkazy v ich súvislostiach ako aj ich pravdepodobnosť a pri dôkazoch vyplývajúcich výlučne z tvrdení jediného svedka mal hodnotiť, či takéto tvrdenia mohli byť vykonštruované a ak by mohli byť, či existuje možnosť obrany druhej strany proti nim.

Pokiaľ ide o zistenia z verejne dostupných zdrojov, že p. J. nevypovedal pravdu o vzťahu k žalovanej a jej rodine, keď zamlčal, že je spoločníkom v spoločnosti LEASE CUKROVARSKÁ s.r.o. spolu s manželom žalovanej, žalobkyňa je toho názoru, že na túto skutočnosť nemožno hľadieť ako na novotu, keďže súd mal možnosť aj bez návrhu v zmysle § 185 ods. 2 CSP tento dôkaz vykonať. Pokiaľ ide o zistenie, že p. J. môže mať záujem na tom, aby žalovaná nevyplácala dôchodok žalobkyňi, keďže mal byť resp. ešte je veriteľom žalovanej (uvedené by malo vyplývať aj z listín obsiahnutých v katastri nehnuteľností týkajúcich sa nehnuteľností v F. F. E., ktorá je vo výlučnom vlastníctve žalovanej), považuje žalobkyňa za novotu, ktorú nemohla v doterajšom priebehu konania použiť. Nejde o skutočnosť, ktorú sama mohla zistiť, resp. o ktorej by vedela. Takáto informácia sa tretím osobám katastrom nehnuteľností neposkytuje. Svedok p. B. si až po tom ako bolo vo veci rozhodnuté súdom prvého stupňa spomenul, že p. J. bol

veriteľom žalovanej. Keďže rozepamätanie si p. B. na uvedenú skutočnosť nemala žalobkyňa možnosť ovplyvniť v priebehu prvostupňového konania, žalobkyňa má za to, že na túto novotu, ktorá súvisí s dôveryhodnosťou svedka p. J., je potrebné prihliadať.

Žalobkyňa nedisponuje už žiadnym majetkom, keďže tento previedla najmä na žalovanú a jej rodinu. Žalovaná sa nielenže chce vyhnúť povinnosti, ku ktorej sa zaviazala zmluvou o dôchodku, ale zároveň chce žalobkyni zrušiť aj právo doživotného bývania v dome, ktorý od žalobkyne a jej manžela, dostala darom žalovaná. Uvedená skutočnosť bola v konaní preukázaná. Prvostupňový súd sa však celkovým správaním žalovanej k žalobkyni nezaoberal. Správanie žalovanej by nemalo podľa žalobkyne požívať ochranu. Žalobkyňa zastáva názor, že v tomto konkrétnom prípade nepostačuje len formalistický výklad zmluvy o dôchodku, ale na jednotlivé úkony zo strany žalovanej je nutné hľadieť aj pod prizmou dobrých mravov v kontexte celkového správania sa žalovanej ako dcéry k matke.

5. Krajský súd v Trnave ako súd odvolací (§ 34 CSP), po zistení, že odvolanie bolo podané včas (§ 362 ods. 1 CSP), stranou, v ktorej neprospech bolo rozhodnutie vydané (§ 359 CSP), proti rozsudku súdu prvej inštancie, proti ktorému zákon odvolanie pripúšťa (§ 355 ods. 1 a 2 CSP), po skonštatovaní, že podané odvolanie má zákonné náležitosti (§ 127 a § 363 CSP) a že odvolateľka použila zákonom prípustné odvolacie dôvody (§ 365 ods. 1 písm. b/, d/, e/, f/ a h/ CSP), preskúmal napadnuté rozhodnutie v medziach daných rozsahom (§ 379 CSP) a dôvodmi odvolania (§ 380 ods. 1 CSP), s prihliadnutím ex offo na prípadné vady týkajúce sa procesných podmienok (§ 380 ods. 2 CSP), súc pritom viazaný skutkovým stavom ako ho zistil súd prvej inštancie (§ 383 CSP), postupom bez nariadenia odvolacieho pojednávania (§ 385 ods. 1 CSP a contrario) a dospel k záveru, že odvolanie je čiastočne dôvodné a napadnutý rozsudok súdu prvej inštancie je dôvodné zrušiť a vec vrátiť súdu prvej inštancie na ďalšie konanie a nové rozhodnutie.

6. Predmetom konania na súde prvej inštancie bol nárok žalobkyne na zaplatenie sumy 5.500 eur s úrokom z omeškania 5% ročne zo súm vo výške 500 eur od splatnosti jednotlivých opakovaných plnení až do zaplatenia, z právneho dôvodu/titulom nároku zo zmluvy o dôchodku.

Predmetnom odvolacieho konania je preskúmanie správnosti postupu a napadnutého rozsudku súdu prvej inštancie, ktorým žalobu zamietol a žalovanej priznal náhradu trov konania v plnom rozsahu.

Súd prvej inštancie dospel po vykonaní dokazovania k záveru, že medzi žalobkyňou a žalovanou došlo dňa 14.8.2019 k uzatvoreniu Zmluvy o dôchodku, predmetom ktorej bol záväzok žalovanej vyplácať žalobkyni doživotnú rentu/dôchodok vo výške 500 eur mesačne, a to vždy ku koncu príslušného mesiaca, počnúc mesiacom, v ktorom došlo k podpisu zmluvy. Na základe zmluvy boli realizované mesačné platby počnúc 29.8.2019 končiac 1.12.2020. Platnosť zmluvy ako celku a rovnako realizované platby stranami sporu rozporované neboli. Žalobkyňa vyjadrila presvedčenie, že absolútne neplatným je čiastkové dojednanie ohľadne možnosti ktorejkoľvek zo zmluvných strán bez udania dôvodu vypovedať zmluvu s výpovednou lehotou 1 mesiac obsiahnuté v písomnom vyhotovení zmluvy v čl. III ods. 3 (inak čo do jeho existencie nespochybnené), a to jednak podľa ust. § 37 ods. 1 O.z. pre absenciu vážnej vôle na jej strane a vedomosti o existencii dojednania, ako aj podľa ust. § 39 O.z. pre rozpor s dobrými mravmi s poukazom na ustálenú judikatúru. Súd prvej inštancie bol názoru, že aplikácia ust. § 582 ods. 1 O.z. je najvyššími súdnymi autoritami síce pri výpovedi zmluvy o dôchodku vzhľadom na jej charakter a účel vylúčená, avšak právny inštitút výpovede zmluvy možno uplatniť v prípade, ak si možnosť vypovedať zmluvu čo aj bez udania dôvodu zmluvné strany dohodnú. V danom prípade podľa názoru súdu prvej inštancie jednoznačne došlo k platnému čiastkovému dojednaniu ohľadne možnosti vypovedať zmluvu o dôchodku ktoroukoľvek zmluvnou stranou bez udania dôvodu, vo svetle uvedeného súd mal dojednanie obsiahnuté v čl. III ods. 3 zmluvy o dôchodku za platné. Žalovaná tvrdila zánik záväzku zo zmluvy o dôchodku v dôsledku ústnej dohody strán sporu o jej faktickom zničení formou roztrhania písomného vyhotovenia zmluvy, čo súd prvej inštancie považoval za irelevantné tvrdenie jednak z dôvodu nemožnosti subsumovať faktické zničení písomného vyhotovenia zmluvy pod niektorý zo spôsobov zániku záväzku spomedzi spôsobov zániku záväzku taxatívne vymedzených v ust. § 559 až 587 O.z., jednak s poukazom na znenie ust. § 40 ods. 1 a 2 O.z. Žalovaná ďalej tvrdila zánik zmluvy o dôchodku čo do platnosti a účinnosti s poukazom na Dohodu uzatvorenú stranami sporu podľa ust. § 585 ods. 1 O.z. (dohoda o urovaní), súd prvej inštancie po oboznámení sa s obsahom predmetnej dohody predloženej žalovanou konštatoval, že písomné vyhotovenie dohody ako dvojstranného právneho úkonu, ktorej písomná forma je obligatórna podľa ust. § 40 ods. 1 a 2 O.z. celkom zjavne neobsahuje vlastnoručný podpis žalobkyne, na základe čoho možno nepochybne dospieť k záveru, že žalovaná nepreukázala existenciu platne uzatvorenej dohody o ukončení zmluvy o dôchodku. Žalovaná v záujme dosiahnutia právnej istoty vo vzťahu k ukončeniu platnosti a účinnosti zmluvy o dôchodku túto podľa

svojho vyjadrenia písomne vypovedala v súlade s ust. čl. III. ods. 3 zmluvy, a to písomnou formou dňa 28.11.2020 bez udania dôvodu s mesačnou výpovednou lehotou, ktorá začala plynúť dňom doručenia výpovede (28.11.2020) a uplynula tak 28.12.2020, tvrdenie podložila listinným dôkazným prostriedkom označeným ako Výpoveď zmluvy o dôchodku, z obsahu ktorého možno dospieť k poznaniu, že výpoveď obsahuje ručne dopísané čestné prehlásenie svedka I. J. o tom, že dňa 28.11.2020 bol so žalovanou za žalobkyňou odovzdať túto výpoveď. Súd prvej inštancie dôvodil, že vzhľadom k už vyššie konštatovanej platnosti čiastkového dojednania v čl. III ods. 3 zmluvy bolo procesnou povinnosťou žalovanej vzhľadom na rozporovanie žalobkyne v danej súvislosti preukázať, že výpoveď zmluvy o dôchodku sa dostala do sféry dispozície žalobkyne a kedy. Táto podľa názoru súdu v konaní uvedenú povinnosť splnila, a to vychádzajúc z obsahu výsluchu svedka p. J., výpovedná hodnota ktorého svedectva žalobkyňou účinne spochybnená nebola, ktorý zhodne s vyjadrením žalovanej uviedol, že dňa 28.11.2020 predmetnú výpoveď v spoločnosti a na žiadosť žalovanej osobne doručoval žalobkyňi, ktorá ju následne odmietla prevziať. Súd prvej inštancie dôvodil, že z procesného hľadiska nemá dôvod nevysloviť záver, že vo vzťahu k preukázaniu zániku záväzkového právneho vzťahu založeného zmluvou o dôchodku formou výpovede podľa čl. III ods. 3 zmluvy je prevaha dôkazov na strane žalovanej, ktorej tvrdenie je popri existencii písomného vyhotovenia výpovede podporené aj čestným prehlásením a svedeckou výpoveďou svedka p. J.. Vzhľadom na uplynutie výpovednej lehoty k 28.12.2020 uzavrel, že záväzok žalovanej zo zmluvy o dôchodku zanikol ku dňu 28.12.2020. Konštatujúc zánik záväzku žalovanej plniť v prospech žalobkyne zo zmluvy o dôchodku ku dňu 28.12.2020, súd nárok žalobkyne na plnenie zo zmluvy za obdobie od januára 2021 do novembra 2021 vyčíslený na sumu 5.500 eur istiny považoval za nedôvodný, nakoľko by išlo o plnenie bez právneho dôvodu, z ktorého dôvodu žalobu zamietol v plnom rozsahu.

Odvolateľka v odvolaní namietala najmä to, že Zmluva o dôchodku uzatvorená medzi žalobkyňou a žalovanou je v súlade s kogentnou úpravou zmluvy o dôchodku zmluvou na dobu určitú, t. j. na dobu dožitia žalobkyne. Právna úprava zmlúv na dobu určitú je z dôvodu ochrany istoty zachovania trvania záväzkového vzťahu striknejšia ako pri zmluvách uzatvorených na dobu neurčitú, a to najmä s poukazom na obmedzené možnosti ich ukončenia. Pre uvedené O.z. vo svojich ustanoveniach neumožňuje vypovedanie zmluvy o dôchodku ako zmluvy uzatvorenej na dobu určitú. Judikatúra najvyšších súdnych autorít vylučuje možnosť vypovedania zmluvy o dôchodku podľa § 582 ods. 1 O.z. (rozhodnutia Najvyššieho súdu SR sp. zn. 3 M Cdo 9/2011 /Rc 21/2014/, Ústavného súdu SR sp. zn. IV. ÚS 550/2012). Ústavný súd už v porovnateľnej právnej veci vyslovil právny názor, v zmysle ktorého by bolo v rozpore s účelom a zmyslom právnej úpravy zmluvy o dôchodku pripustiť, aby istota poskytovania dôchodku oprávnenej osobe bola (v takýchto prípadoch) narušená možnosťou povinnej osoby kedykoľvek takýto zmluvný vzťah ukončiť. Preto je v takýchto prípadoch vylúčené tento zmluvný typ ukončiť výpoveďou podľa § 582 ods. 1 O.z. (pozri II. ÚS 26/2012). Existujúca judikatúra je názorovo orientovaná tým smerom, že zmluvu o dôchodku je možné vypovedať, ak sa na tom zmluvné strany v zmluve dohodnú. Nemožno však súhlasiť s tým, že by si mohli zmluvné strany dohodnúť vypovedanie zmluvy bez uvedenia dôvodu, keďže takýto spôsob výpovede zmluvy je príznačný a prípustný len pre zmluvy uzatvorené na dobu neurčitú a odporujú účelu zmluvy, ktorej trvanie je ohraničené dobou určitou a tak odporuje aj kogentným ustanoveniam zákona upravujúcim tento zmluvný typ. V zmluve upravená možnosť vypovedania zmluvy bez uvedenia dôvodu úplne neguje účel zmluvy, ktorou je doživotnosť, doživotné vyplácanie mesačnej renty a doživotné zabezpečovanie dôstojného života žalobkyne. Zároveň znenie možnosti vypovedania zmluvy, v ktorom sa uvádza: „keďže ide o zmluvu na dobu neurčitú...“ odporuje aj priamo zákonu, a to kogentným ustanoveniam upravujúcim zmluvný typ – zmluvu o dôchodku. Rozpor so zákonom, resp. s jeho účelom vidí žalobkyňa najmä v tom, že možnosť vypovedania zmluvy bez uvedenia dôvodu je v priamom rozpore s kogentným ustanovením upravujúcim predmetný zmluvný typ. Pokiaľ ide o obchádzanie účelu zákona, dojednanie o vypovedaní zmluvy, v ktorom sa uvádza, že zmluva predstavuje zmluvu na dobu neurčitú, obchádza účel zákonných ustanovení, ktoré sledujú zachovanie istoty prijímateľa dôchodku v tom, že bude prijímať dôchodok po určenú dobu, konkrétne v tomto prípade doživotne. Žalobkyňa v konaní poukázala aj na ďalšie konkrétne správanie sa žalovanej, ktoré je podľa nej nečestné a nepoctivé. Nepoctivé správanie sa žalovanej možno badať aj v ustanovení o možnosti vypovedania zmluvy, ktoré bolo do zmluvy o dôchodku navrhnuté žalovanou a ktoré má byť výlučne v jej prospech, na úkor žalobkyne. Podľa doterajšieho správania sa žalovanej, upravenie možnosti vypovedať zmluvu bez uvedenia dôvodu s mesačnou výpovednou dobou, nemožno označiť inak ako v rozpore s dobrými mravmi. Ustanovenie zmluvy o možnosti jej vypovedania bez uvedenia dôvodu je s poukazom na uvedené neplatné, keďže sa prieči zákonu (kogentné ustanovenia § 842 až § 844), zákon obchádza (keďže jeho znenie navodzuje dojem, že zmluva je uzatvorená na dobu neurčitú), je v rozpore s ostatnými ustanoveniami zmluvy, ktoré

vyjadrujú dobu trvania zmluvy – doživotne a súčasne je v rozpore s dobrými mravmi. Žalobkyňa má za to, že zmluvné dojednanie o možnosti vypovedania zmluvy o dôchodku bez uvedenia dôvodu s 1 mesačnou výpovednou dobou súd nesprávne právne posúdil, keď ho označil za platné, napriek tomu, že trpí absolútnou neplatnosťou, pretože sa prieči účelu, ktorý zmluva o dôchodku sleduje, čím sa prieči aj priamo zákonu, resp. ho obchádza a súčasne je v ňom badateľný aj rozpor s dobrými mravmi s ohľadom na účel zmluvy, okolnosti, ktoré viedli strany sporu k uzatvoreniu zmluvy a správaním sa žalovanej k žalobkyni v širšom kontexte. Súčasne, nevysporiadaním sa so znením zmluvného dojednanie o možnosti vypovedania zmluvy, v ktorom sa uvádza, že sa jedná o zmluvu na dobu neurčitú, prvostupňový súd nedostatočne zistil skutkový stav, v dôsledku čoho dospel k nesprávnemu právnomu posúdeniu takto nedostatočne zisteného skutkového stavu. Žalobkyňa dodala, že neplatnosť predmetného ustanovenia nemá za následok neplatnosť zmluvy o dôchodku, keďže z povahy, ani obsahu zmluvy o dôchodku, ako ani z okolností, za ktorých došlo k jej uzatvoreniu nevypláva, že by uvedené ustanovenie nebolo možné oddeliť od ostatného obsahu zmluvy, a to s poukazom na čl. IV. ods. 2, 1. veta Zmluvy o dôchodku: „Ak niektoré ustanovenia tejto zmluvy nie sú celkom alebo sčasti platné/účinné alebo neskôr stratia platnosť/ účinnosť, nie je tým dotknutá platnosť/účinnosť ostatných ustanovení.“, ako aj s poukazom na § 41 O.z. Odvolací súd k tejto odvolacej námietke uvádza nasledovné:

Podľa § 842 O.z. zmluvou o dôchodku sa zakladá niekomu na doživotne alebo na inak určenú dobu neurčitého trvania právo na vyplácanie určitého dôchodku. Podľa § 843 O.z. zmluva o dôchodku sa musí uzavrieť písomne.

Zo zmluvy o dôchodku vyplýva spravidla dlhodobé opakujúce sa plnenie. Preto je len prirodzené, že zákon pre zmluvu o dôchodku predpisuje písomnú formu. Dodržanie písomnej formy je podmienkou platnosti zmluvy. Zákon však nevyžaduje, aby prejavy obidvoch účastníkov boli na tej istej listine (pozri § 46 ods. 2). Ustanovenie § 842 vymedzuje pojem zmluva o dôchodku tak, že ide o zmluvu, ktorou sa niekomu doživotne alebo na inak obmedzenú dobu neurčitého trvania zakladá právo na vyplácanie určitého dôchodku. Z tohto stručného pojmového vymedzenia vyplýva: 1. Ide vždy o zmluvu aspoň medzi dvoma osobami, t.j. medzi osobou, ktorá sa zaväzuje vyplácať dôchodok, a osobou, ktorej sa dôchodok bude vyplácať. Ten, kto sa zaväzuje vyplácať dôchodok, môže byť fyzickou alebo právnickou osobou. Ten, komu sa dôchodok bude vyplácať, môže byť vzhľadom na účel sledovaný touto zmluvou len fyzickou osobou. 2. Právo na vyplácanie dôchodku je síce časovo určené, ale nie je obmedzené určitým vopred a konkrétne vymedzeným časom trvania; môže ísť o právo na a) poskytovanie dôchodku doživotne, alebo na b) inak obmedzený čas neurčitého trvania (obmedzenie na určitý čas, napríklad na 10 rokov, tu neprichádza do úvahy) 3. Ide o právo na vyplácanie určitého dôchodku; to znamená, že v zmluve musí byť ustanovené, ako sa bude dôchodok poskytovať, najmä v akých intervaloch a kedy nastane zročnosť jednotlivých opakujúcich sa plnení, resp. aký bude rozsah jednotlivých plnení. Plnenia musia mať povahu opakujúcich sa plnení, pretože zákon hovorí o vyplácaní dôchodku, teda o určitej opakovanej činnosti. Nešlo by o zmluvu o dôchodku, ak by sa dojednálo jednorazové plnenie k určitému dátumu. Občiansky zákonník na uzavretie zmluvy o dôchodku nevyžaduje určitý dôvod alebo motív. Dôvod uzavretia môže byť rôzny, napríklad niekto sa cíti byť zaviazaný druhému pomáhať alebo poskytovať mu dôchodok ako protiplnenie z iného právneho úkonu (napr. niekto prevedie na niekoho určitú nehnuteľnosť, pričom ako úhradu dojedná poskytovanie doživotného dôchodku a pod.). Zmluvou o dôchodku sa určitej osobe zakladá právo na dôchodok, ktoré je vždy časovo obmedzené, aj keď časová obmedzenosť závisí spravidla od budúcej neistej udalosti. (ASPI)

Platnosť zmluvy je podmienená naplnením predpokladov uvedených v ustanoveniach § 43 a nasl. O. z. Z obsahu zmluvy musí byť zrejmé: - kto bude dôchodok poskytovať, komu sa bude dôchodok poskytovať, dojednanie o opakovanom poskytovaní plnení (neurčitom plnení), v akej výške sa bude dôchodok poskytovať, kedy vznikne právo na poskytovanie dôchodku, kedy nastane splatnosť jednotlivých dávok. Absencia vyššie uvedených skutočností v zmluve, s výnimkou dohody o splatnosti jednotlivých dávok, má za následok absolútnu neplatnosť zmluvy. Dôsledky absolútnej neplatnosti zmluvy má aj nedodržanie písomnej formy. Osobitnú zmienu zasluhuje otázka možnosti ukončenia vzťahu založeného zmluvou o dôchodku. Ustanovenia § 842 až § 844 O. z. totiž neupravujú skončenie zmluvného vzťahu. Toho dôsledkom je, že na daný vzťah treba aplikovať všeobecné ustanovenia Občianskeho zákonníka, teda najmä ustanovenia ôsmej časti Občianskeho zákonníka, upravujúce záväzkové vzťahy. Dojednanie zmluvy o dôchodku, ktorého plnenie je ohraničené smrťou oprávnenej osoby, je súčasne určením doby trvania daného záväzkového vzťahu. Ide teda o zmluvu na dobu určitú, na ktorú treba aplikovať ustanovenia § 578 O. z., podľa ktorého „práva aj povinnosti zaniknú uplynutím času, na ktorý boli obmedzené“. Nakoľko však aplikačná prax súdov vzťah založený zmluvou o dôchodku s dohodnutým doživotným poskytovaním dôchodku nepovažuje vždy za vzťah uzavretý na dobu určitú, považujeme za potrebné zmieniť sa aj o úvahách, za stavu, ak by išlo o vzťah uzavretý na dobu neurčitú. V takom

prípade by prichádzala do úvahy aplikácia ustanovenia § 582 ods. 1 O. z. Za stavu, ak by zmluva o dôchodku bola uzavretá na dobu neurčitú, išlo by o vzťah, ktorého predmetom je záväzok na opakovanú činnosť (platenie renty), čo by malo ten dôsledok, že ustanovenie § 582 ods. 2 O. z. by dopadalo aj na zmluvu o dôchodku. Je síce pravdou, že v zásade platí, že každý zmluvný záväzok, ktorého predmetom je nepretržitá alebo opakovaná činnosť je možné jednostranne ukončiť, treba však z uvedenej zásady pripustiť výnimku, a to vtedy, ak podstatou zmluvného vzťahu je povinnosť zmluvnej strany ohraničená okolnosťami na strane inak oprávnenej osoby. V prípade zmluvy o dôchodku je poskytovanie dôchodku (renty), takouto rozhodujúcou právnou skutočnosťou smrť oprávnenej zmluvnej strany. Pripustenie možnosti v takejto situácii jednostranne ukončiť zmluvný vzťah s povinnou osobou, by znamenalo zbavenie sa zmluvnej povinnosti a vo svojej podstate aj negáciu samotnej podstaty zmluvy o dôchodku. Výkon takéhoto práva (možnosť jednostranného vypovedania zmluvy), by v konečnom dôsledku znamenal aj výkon práva v rozpore s dobrými mravmi (§ 3 ods. 1 O. z.). (Občiansky zákonník pre prax /komentár/ III., Vydavateľstvo Eurounion, Jaroslav Krajčo. s. 3584)

Odvolačný súd je toho názoru, že v predmetnej veci sú aplikovateľné nasledovné závery 1/ NS SR uvedené v jeho uznesení z 27.3.2014 sp. zn. 3MCdo/9/2011: „Pri riešení zásadnej otázky tohto konania, či spornú zmluvu o dôchodku bolo možné vypovedať, treba mať na zreteli zmysel a účel § 842 Občianskeho zákonníka. Účelom tejto právnej úpravy je, aby sa uzatvorením zmluvy o dôchodku upravili vzájomné práva a povinnosti účastníkov zmluvy v nimi zakladanom právnom vzťahu spôsobom, ktorý osobe v tomto právnom vzťahu oprávnenej zabezpečí prijímanie určitého peňažného plnenia doživotne alebo počas inak stanovenej doby neurčitého trvania. Zmluva o dôchodku, ktorá bola uzavretá podľa uvedeného ustanovenia s tým, že dôchodok bude oprávnenej osobe poskytovaný doživotne, vyjadruje zámer jej účastníkov vytvoriť taký právny základ „doživotného“ vyplácania dôchodku, ktorý je v prospech prijímateľa dôchodku (a na ťarchu poskytovateľa dôchodku) charakterizovaný určitou stabilitou a nemennosťou a ktorý prijímateľovi plnenia poskytuje adekvátnu [v takom prípade sa môže mať na mysli (len) „doživotnú“] istotu a záruku plnenia zo strany osoby povinnej. Takúto zmluvu o dôchodku by bolo možné vypovedať iba ak by to bolo medzi účastníkmi dohodnuté, alebo ak by to pripúšťal Občiansky zákonník. Názor odporkyne, že tento postup pripúšťa § 582 ods. 1 Občianskeho zákonníka, sa prieči účelu právnej úpravy zmluvy o dôchodku (§ 842 Občianskeho zákonníka), lebo v rozpore s jej zmyslom pripúšťa narušenie („doživotnej“) istoty poskytovania dôchodku oprávnenej osobe možnosťou povinnej osoby kedykoľvek zmluvný vzťah ukončiť. Najvyšší súd zastáva názor, že v takýchto prípadoch nemožno tento zmluvný typ ukončiť výpoveďou podľa § 582 ods. 1 Občianskeho zákonníka. Najvyšší súd poznamenáva, že k otázke, či zmluvu o dôchodku možno vypovedať, vyslovil právny názor aj ústavný súd, ktorý vo viacerých rozhodnutiach (viď napríklad z 25. apríla 2012 sp. zn. II. ÚS 26/2012, zo 7. novembra 2012 sp. zn. IV. ÚS 550/2012, z 13. novembra 2012 sp. zn. II. ÚS 505/2012, zo 17. januára 2013 sp. zn. IV. ÚS 31/2013, z 24. júla 2013 sp. zn. IV. ÚS 457/2013) konštatoval, že zmluvu o dôchodku (§ 842 Občianskeho zákonníka), ktorý sa má vyplácať doživotne, nemožno vypovedať podľa § 582 ods. 1 Občianskeho zákonníka. Ústavný súd pri tom tiež poznamenal, že „dojednanie zmluvy o dôchodku 'na doživotne' je navyše nepochybne potrebné považovať z hľadiska povahy tohto dojednania za dojednanie zmluvy na dobu určitú“. Najvyšší súd vzhľadom na vyššie uvedené uzatvára, že spornú zmluvu o dôchodku nebolo možné vypovedať (§ 582 Občianskeho zákonníka); výpoveď daná odporkyňou je preto neplatná. V preskúmvanej veci teda generálny prokurátor opodstatnene namieta, že napadnutý rozsudok spočíva na nesprávnom právnom posúdení veci (§ 243f ods. 1 písm. c/ O.s.p.). Najvyšší súd z tohto dôvodu napadnutý rozsudok zrušil (§ 243b ods. 1 O.s.p.) a vec vrátil Okresnému súdu Spišská Nová Ves na ďalšie konanie.“

2/ Ústavného súdu Slovenskej republiky uvedené v jeho uznesení III. ÚS 103/2014-11 z 19.2.2014: „Ústavný súd po oboznámení sa s obsahom odôvodnení rozsudkov krajského súdu (v spojení s dôvodmi rozsudkov okresného súdu) dospel k názoru, že zo záverov odvolacieho súdu týkajúcich sa kľúčového právneho problému spočívajúceho v hľadaní ústavne akceptovateľnej odpovede na otázku, či zmluva o dôchodku podľa § 842 Občianskeho zákonníka zakladajúca právo na dôchodok do konca života (alebo na inak určenú dobu neurčitého trvania) je zmluvou na dobu určitú alebo neurčitú, nevyplýva jednostrannosť alebo taká aplikácia dotknutých ustanovení všeobecne záväzných právnych predpisov (v tomto prípade Občianskeho zákonníka), ktorá by bola popretím ich podstaty či zmyslu. Dôvody napadnutých rozsudkov, ktoré viedli odvolací súd k rovnakému právnomu záveru, ku ktorému dospel aj súd prvého stupňa, že zmluvy o dôchodku uzatvorené medzi sťažovateľkou a žalobkyňami sú zmluvami uzatvorenými na dobu určitú, a to doživotne, pričom vymedzením povinností plniť doživotne zmluvné strany prejavili vôľu byť takýmito zmluvami viazané až do smrti osôb oprávnených na prijatie dôchodku, preto samotná vôľa sťažovateľky ukončiť jednostranne (výpoveďou) svoj záväzok je vzhľadom na charakter zmlúv nepostačujúca, v dôsledku čoho sú takéto výpovede neplatné pre rozpor so zákonom,

nemôžu podľa názoru ústavného súdu viesť k záveru o ústavnej neakceptovateľnosti napadnutých rozsudkov krajského súdu, čo by zároveň zakladalo dôvod na vyslovenie porušenia čl. 46 ods. 1 ústavy a čl. 6 ods. 1 dohovoru. Krajský súd rozhodol vo veciach sťažovateľky spôsobom, s ktorým sťažovateľka síce nesúhlasí, avšak obsahom základného práva na súdnu ochranu, resp. práva na spravodlivé súdne konanie nie je právo na prijatie takého rozhodnutia, ktoré by muselo konvenovať názorom a požiadavkám sťažovateľky. Nezávislé súdne rozhodovanie občianskoprávných sporov vyúsťuje takmer bezvýnimočne do takého verdiktu, že jeden z účastníkov konania nie je procesne úspešný (m. m. IV. ÚS 320/2012, II. ÚS 180/2013). Ústavný súd dodáva, že k tejto právnej otázke už vyslovil právny názor vo viacerých svojich rozhodnutiach (okrem nálezu sp. zn. II. ÚS 26/2012 z 25. apríla 2012, napr. tiež v uznesení sp. zn. IV. ÚS 550/2012 zo 7. novembra 2012 a uznesení sp. zn. II. ÚS 505/2012 z 13. novembra 2012) s tým, že v zmysle jeho právneho názoru by bolo v rozpore s účelom a zmyslom právnej úpravy zmluvy o dôchodku pripustiť, aby istota poskytovania dôchodku oprávnenej osobe bola (v takýchto prípadoch) narušená možnosťou povinnej osoby kedykoľvek takýto zmluvný vzťah ukončiť. V takýchto veciach je preto vylúčené tento zmluvný typ ukončiť výpoveďou podľa § 582 ods. 1 Občianskeho zákonníka.“

Zákon predpokladá iba dve situácie, ktoré umožňujú odstúpenie od zmluvy: 1. ak možnosť odstúpenia predpokladá zákon, alebo 2. ak možnosť odstúpenia zmluvné strany dohodli (§ 48 ods. 1 O.z.). Predmetná zmluva o dôchodku v čl. III ods. 3 obsahuje zmluvné dojednanie o možnosti vypovedania zmluvy o dôchodku bez uvedenia dôvodu s 1 mesačnou výpovednou dobou. Odvolací súd je toho názoru, že súd prvej inštancie toto ustanovenie nesprávne právne posúdil, keď ho označil za platné. Podľa názoru odvolacieho súdu sa toto zmluvné dojednanie prieči účelu právnej úpravy zmluvy o dôchodku (§ 842 O.z.), lebo v rozpore s jej zmyslom pripúšťa narušenie („doživotnej“) istoty poskytovania dôchodku oprávnenej osobe možnosťou povinnej osoby kedykoľvek bez uvedenia dôvodu zmluvný vzťah ukončiť, hoci zmluva bola uzavretá na dobu určitú, a to doživotne (do smrti žalobkyne), keď vymedzením povinnosti plniť doživotne zmluvné strany prejavili vôľu byť takouto zmluvou viazané až do smrti osoby oprávnenej na prijatie dôchodku, preto dojednanie o možnosti vypovedať túto zmluvu jednostranne bez uvedenia dôvodu je vzhľadom na charakter zmluvy neplatné pre rozpor so zákonom (§ 39 O.z.). Pripustenie možnosti pri takomto charaktere zmluvy jednostranne ukončiť zmluvný vzťah povinnou osobou bez uvedenia dôvodu, by znamenalo zbavenie sa zmluvnej povinnosti a vo svojej podstate aj negáciu samotnej podstaty zmluvy o dôchodku, výkon takéhoto práva (možnosť jednostranného vypovedania zmluvy o dôchodku povinnou osobou bez uvedenia dôvodu), by v konečnom dôsledku znamenal aj výkon práva v rozpore s dobrými mravmi (§ 3 ods. 1 O. z.), čo je taktiež dôvodom absolútnej neplatnosti daného ustanovenia zmluvy (§ 39 O.z.).

Na základe vyššie uvedeného, vychádzajúc najmä z právneho názoru vyšších súdnych autorít (vyššie citovaných), odvolací súd dospel k záveru, že zmluvu o dôchodku (§ 842 O.z.), ktorý sa má vyplácať doživotne, nebolo možné platne vypovedať ani podľa § 582 ods. 1 O.z., keď dojednanie zmluvy o dôchodku „na doživotne“ je nepochybne potrebné považovať z hľadiska povahy tohto dojednania za dojednanie zmluvy na dobu určitú, a bolo by v rozpore s účelom a zmyslom právnej úpravy zmluvy o dôchodku pripustiť, aby istota poskytovania dôchodku oprávnenej osobe bola (v takomto prípade) narušená možnosťou povinnej osoby kedykoľvek takýto zmluvný vzťah ukončiť.

Pokiaľ teda súd prvej inštancie dospel k záveru o zániku záväzkového právneho vzťahu založeného zmluvou o dôchodku formou výpovede podľa čl. III ods. 3 zmluvy /z ktorého dôvodu žalobu zamietol/, potom odvolateľka opodstatnene namietala, že napadnutý rozsudok súdu prvej inštancie spočíva na nesprávnom právnom posúdení veci, keď na základe neplatného zmluvného dojednania (čl. III ods. 3 zmluvy) nemohla byť daná platná výpoveď Zmluvy o dôchodku zo 14.8.2019.

Odvolací súd preto podľa § 389 ods. 1 písm. c/ CSP napadnutý rozsudok súdu prvej inštancie zrušil a podľa § 391 ods. 1 CSP vrátil vec súdu prvej inštancie na ďalšie konanie a nové rozhodnutie.

Vzhľadom na vyššie uvedené dôvody, ktoré viedli k zrušeniu napadnutého rozhodnutia, odvolací súd sa ďalšími námietkami uvádzanými v odvolacom konaní nezaoberal, keďže neboli spôsobilé ovplyvniť jeho rozhodnutie.

7. Povinnosťou súdu prvej inštancie (viazaného právnym názorom odvolacieho súdu) tak bude v ďalšom konaní, v intenciách vyššie uvedených záverov odvolacieho súdu, na základe vykonaného dokazovania posúdiť a vyhodnotiť predložené dôkazy každý jednotlivo a všetky v ich vzájomnej súvislosti a starostlivo prihliadať na všetko čo vyšlo počas konania najavo, za účelom preskúmania všetkých rozhodujúcich skutočností, určených hypotézou hmotnoprávných noriem. Pri vykonávaní dokazovania bude súd prvej inštancie okrem prejednávacej zásady a zásady kontradiktórnosti konania, aplikovať aj zásadu predvídateľnosti postupu súdu.

Svoj právny záver zdôvodní zo zákonných hľadísk, ktoré v danej veci prichádzali do úvahy a stranám konania, poskytne odpoveď na podstatné a relevantné argumenty, aby riešenie konkrétneho právneho problému bolo jasné a zreteľne dané (porov. rozhodnutia Ústavného súdu napr. sp. zn. II. ÚS 193/06, III. ÚS 198/07).

Pri písomnom vyhotovení súdneho rozhodnutia bude súd prvej inštancie, v intenciách vyššie uvedeného právneho názoru odvolacieho súdu, postupovať v súlade s ustanovením § 220 CSP a preskúmateľným spôsobom vyjadri skutkové zistenia a právne závery, na základe ktorých vec posúdil a rozhodol. Povinnosť súdu riadne odôvodniť rozhodnutie je odrazom práva účastníka na dostatočné a presvedčivé odôvodnenie spôsobu rozhodnutia súdu, ktoré sa vysporiada aj so špecifickými námietkami strán konania.

8. Podľa § 396 ods. 3 CSP ak odvolací súd zruší rozhodnutie a vec vráti súdu prvej inštancie na ďalšie konanie, rozhodne o náhrade trov súd prvej inštancie v novom rozhodnutí o veci.

V novom rozhodnutí o veci rozhodne súd prvej inštancie i o trovách tohto odvolacieho konania.

9. Toto uznesenie prijal senát odvolacieho súdu hlasovaním pomerom hlasov 3 : 0.

Poučenie:

Proti rozhodnutiu odvolacieho súdu je prípustné dovolanie, ak to zákon pripúšťa. (§ 419 CSP)

Dovolanie je prípustné proti každému rozhodnutiu odvolacieho súdu vo veci samej alebo ktorým sa konanie končí, ak

- a) sa rozhodlo vo veci, ktorá nepatrí do právomoci súdov,
- b) ten, kto v konaní vystupoval ako strana, nemal procesnú subjektivitu,
- c) strana nemala spôsobilosť samostatne konať pred súdom v plnom rozsahu a nekonal za ňu zákonný zástupca alebo procesný opatrovník,
- d) v tej istej veci sa už prv právoplatne rozhodlo alebo v tej istej veci sa už prv začalo konanie,
- e) rozhodoval vylúčený sudca alebo nesprávne obsadený súd, alebo
- f) súd nesprávnym procesným postupom znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces. (§ 420 CSP)

Dovolanie je prípustné proti rozhodnutiu odvolacieho súdu, ktorým sa potvrdilo alebo zmenilo rozhodnutie súdu prvej inštancie, ak rozhodnutie odvolacieho súdu záviselo od vyriešenia právnej otázky,

- a) pri ktorej riešení sa odvolací súd odklonil od ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu,
- b) ktorá v rozhodovacej praxi dovolacieho súdu ešte nebola vyriešená alebo
- c) je dovolacím súdom rozhodovaná rozdielne. (§ 421 ods. 1 CSP)

Dovolanie v prípadoch uvedených v odseku 1 nie je prípustné, ak odvolací súd rozhodol o odvolaní proti uzneseniu podľa § 357 písm. a/ až n/. (§ 421 ods. 2 CSP)

Dovolanie podľa § 421 ods. 1 nie je prípustné, ak

- a) napadnutý výrok odvolacieho súdu o peňažnom plnení neprevyšuje desaťnásobok minimálnej mzdy; na príslušenstvo sa neprihliada,
- b) napadnutý výrok odvolacieho súdu o peňažnom plnení v sporoch s ochranou slabšej strany neprevyšuje dvojnásobok minimálnej mzdy; na príslušenstvo sa neprihliada,
- c) je predmetom dovolacieho konania len príslušenstvo pohľadávky a výška príslušenstva v čase začatia dovolacieho konania neprevyšuje sumu podľa písmen a/ a b/. (§ 422 ods. 1 CSP)

Na určenie výšky minimálnej mzdy v prípadoch uvedených v odseku 1 je rozhodujúci deň podania žaloby na súde prvej inštancie. (§ 422 ods. 2 CSP)

Dovolanie len proti dôvodom rozhodnutia nie je prípustné. (§ 423 CSP)

Dovolanie môže podať strana, v ktorej neprospech bolo rozhodnutie vydané. (§ 424 CSP)

Dovolanie môže podať intervenient, ak spolu so stranou, na ktorej vystupoval, tvoril nerozlučné spoločenstvo podľa § 77. (§ 425 CSP)

Prokurátor môže podať dovolanie, ak sa konanie začalo jeho žalobou alebo ak do konania vstúpil. (§ 426 CSP)

Dovolanie sa podáva v lehote dvoch mesiacov od doručenia rozhodnutia odvolacieho súdu oprávnenému subjektu na súde, ktorý rozhodoval v prvej inštancii. Ak bolo vydané opravné uznesenie, lehota plynie znovu od doručenia opravného uznesenia len v rozsahu vykonanej opravy. (§ 427 ods. 1 CSP)

Dovolanie je podané včas aj vtedy, ak bolo v lehote podané na príslušnom odvolacom alebo dovolacom súde. (§ 427 ods.2 CSP)

V dovolaní sa popri všeobecných náležitostiach podania uvedie, proti ktorému rozhodnutiu smeruje, v akom rozsahu sa toto rozhodnutie napáda, z akých dôvodov sa rozhodnutie považuje za nesprávne (dovolacie dôvody) a čoho sa dovolateľ domáha (dovolací návrh). (§ 428 CSP)

Súd vždy poučí strany o ich práve zvoliť si advokáta a o možnosti obrátiť sa na Centrum právnej pomoci. (§ 160 ods. 2 CSP)

Dovolateľ musí byť v dovolacom konaní zastúpený advokátom. Dovolanie a iné podania dovolateľa musia byť spísané advokátom. (§ 429 ods.1 CSP)

Povinnosť podľa odseku 1 neplatí, ak je

- a) dovolateľom fyzická osoba, ktorá má vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa,
- b) dovolateľom právnická osoba a jej zamestnanec alebo člen, ktorý za ňu koná má vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa,
- c) dovolateľ v sporoch s ochranou slabšej strany podľa druhej hlavy tretej časti tohto zákona zastúpený osobou založenou alebo zriadenou na ochranu spotrebiteľa, osobou oprávnenou na zastupovanie podľa predpisov o rovnakom zaobchádzaní a o ochrane pred diskrimináciou alebo odborovou organizáciou a ak ich zamestnanec alebo člen, ktorý za ne koná má vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa. (§ 429 ods.2 CSP)

Rozsah, v akom sa rozhodnutie napáda, môže dovolateľ rozšíriť len do uplynutia lehoty na podanie dovolania. (§ 430 CSP)

Dovolanie prípustné podľa § 420 možno odôvodniť iba tým, že v konaní došlo k vade uvedenej v tomto ustanovení. (§ 431 ods. 1 CSP)

Dovolací dôvod sa vymedzí tak, že dovolateľ uvedie, v čom spočíva táto vada. (§ 431 ods. 2 CSP)

Dovolanie prípustné podľa § 421 možno odôvodniť iba tým, že rozhodnutie spočíva v nesprávnom právnom posúdení veci. (§ 432 ods. 1 CSP)

Dovolací dôvod sa vymedzí tak, že dovolateľ uvedie právne posúdenie veci, ktoré pokladá za nesprávne, a uvedie, v čom spočíva nesprávnosť tohto právneho posúdenia. (§ 432 ods. 2 CSP)

Dovolací dôvod nemožno vymedziť tak, že dovolateľ poukáže na svoje podania pred súdom prvej inštancie alebo pred odvolacím súdom. (§ 433 CSP)

Dovolacie dôvody možno meniť a dopĺňať len do uplynutia lehoty na podanie dovolania. (§ 434 CSP)

V dovolaní nemožno uplatňovať nové prostriedky procesného útoku a prostriedky procesnej obrany okrem skutočností a dôkazov na preukázanie prípustnosti a včasnosti podaného dovolania. (§ 435 CSP)